

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
w Zielonej Górze**

**PROGRAM
PAŃSTWOWEGO MONITORINGU
ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA
LUBUSKIEGO
na lata 2013 - 2015**

Przedkładam

.....
Maria Małgorzata Szablowska
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Środowiska

Zatwierdzam

.....
Andrzej Jagusiewicz
Główny Inspektor
Ochrony Środowiska

31/12/2012

Zielona Góra, 2012 r.

„Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego na lata 2013-2015” stanowi wypełnienie przepisu art. 23 ust. 3 p.1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 z późn. zm.)

Program został opracowany w Wydziale Monitoringu Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze

SPIS TREŚCI

Wstęp	- 3 -
1. Definicja, cele i zadania Państwowego Monitoringu Środowiska	- 3 -
2. Struktura Państwowego Monitoringu Środowiska	- 4 -
3. Blok – presje	- 7 -
4. Blok – stan	- 10 -
4.1. Podsystem monitoringu jakości powietrza	- 10 -
4.2. Podsystem monitoringu jakości wód	- 27 -
4.2.1. Monitoring wód powierzchniowych – wody śródlądowe, wody przejściowe i przybrzeżne	- 27 -
4.2.2. Monitoring jakości wód podziemnych	- 36 -
4.2.3. Monitoring Morza Bałtyckiego	- 38 -
4.3. Podsystem monitoringu hałasu	- 38 -
4.4. Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych	- 49 -
5. Blok – oceny i prognozy	- 56 -
6. System jakości w PMŚ; laboratoria i sieci pomiarowe	- 57 -
6.1. System jakości w monitoringu powietrza	- 58 -
6.2. System jakości w monitoringu wód	- 59 -
6.3. System jakości w monitoringu hałasu	- 59 -
6.4. System jakości w monitoringu pól elektromagnetycznych	- 60 -
7. System baz danych i prezentacji informacji PMŚ	- 60 -
7.1. Bazy danych PMŚ w ramach SI Ekoinfonet	- 60 -
7.2. Prezentacja informacji PMŚ w formie przestrzennej	- 62 -
8. Uwarunkowania finansowe realizacji programu PMŚ	- 62 -
Załącznik 1	- 65 -

Wstęp

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) został utworzony ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Zgodnie z art. 23 ww. ustawy, Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) realizowany jest na podstawie:

1) wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) i zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw środowiska,

2) wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez GIOŚ.

„Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego na lata 2013-2015” został opracowany na podstawie „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013 - 2015”, opracowanego przez GIOŚ i zatwierzonego w dniu 6 listopada 2012 roku przez Ministra Środowiska. Zawiera on opis zadań realizowanych na poziomie województwa przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze oraz wskazuje zadania, które będą wykonywane na poziomie centralnym, a w których WIOŚ będzie uczestniczył w określony sposób.

1. Definicja, cele i zadania Państwowego Monitoringu Środowiska

Państwowy Monitoring Środowiska zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Gromadzone informacje służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymanywaniu standardów jakości środowiska lub innych poziomów określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów lub innych wymagań,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych, przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

W ramach PMŚ są wytwarzane i gromadzone dane dotyczące stanu środowiska, do których przekazywania Rzeczpospolita Polska jest obowiązana na mocy zobowiązań międzynarodowych.

Jednym z głównych celów realizacji zadań PMŚ jest wytwarzanie danych i opracowywanie ocen niezbędnych do wdrożenia wymagań zawartych w przepisach UE, w szczególności o charakterze ramowym, dotyczących ochrony środowiska, a także wypełnienia podpisanych i ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych, w szczególności stale poszerzających się obowiązków raportowania informacji o stanie

poszczególnych komponentów środowiska do Komisji Europejskiej, Europejskiej Agencji Środowiska oraz organów konwencji środowiskowych.

Informacje wytworzone w ramach PMŚ wykorzystywane są m.in. do celów strategicznego planowania i operacyjnego zarządzania środowiskiem, takich jak postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, programy i plany ochrony środowiska jako całości i jego poszczególnych elementów. Ponadto, są podstawą do strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz służą do planowania zrównoważonego rozwoju na wszystkich poziomach zarządzania. Gromadzone informacje są dodatkowo wykorzystywane dla potrzeb związanych z rozwojem regionalnym, a także wykorzystaniem funduszy strukturalnych i funduszy spójności.

Informacje wytwarzane w systemie PMŚ są ponadto wykorzystywane w pracach nad formułowaniem stanowisk negocjacyjnych Polski dotyczących propozycji nowych uregulowań prawnych Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska zapewnia dane podlegające udostępnianiu w myśl przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.), regulujących sprawy swobodnego dostępu do informacji o środowisku.

Ustawowe cele Państwowego Monitoringu Środowiska będą realizowane poprzez zadania cząstkowe obejmujące wykonywanie badań wskaźników charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska, prowadzenie obserwacji elementów przyrodniczych, gromadzenie i analizę wyników badań i obserwacji, pozyskiwanie informacji o presjach na poszczególne elementy środowiska, ocenę stanu i trendów zmian jakości poszczególnych elementów środowiska w oparciu o ustalone kryteria, identyfikację obszarów przekroczeń standardów jakości środowiska, analizy przyczynowo-skutkowe, opracowywanie zestawień, raportów, komunikatów i ich udostępnianie w formie drukowanej lub zapisu elektronicznego.

Istotnym elementem PMŚ są zadania związane z zapewnieniem wysokiej jakości danych wytwarzanych w ramach systemu, wiarygodność danych jest bowiem warunkiem wypełnienia celów PMŚ stawianych mu przez ustawę. Działania związane z zapewnieniem jakości danych będą obejmowały kontynuację procesu wdrażania systemów jakości w podsystemach monitoringu, modernizację infrastruktury pomiarowej, opracowania metodyczne, organizację i udział w krajowych i międzynarodowych badaniach porównawczych oraz pomoc merytoryczną w postaci szkoleń w zakresie procedur systemowych i wymagań prawnych.

2. Struktura Państwowego Monitoringu Środowiska

Państwowy Monitoring Środowiska jest źródłem informacji o środowisku będących wynikiem pomiarów i ocen jego stanu jak i analizą wpływu różnych czynników, w tym presji będących wynikiem działalności człowieka. W celu zapewnienia tak szerokiego spektrum informacji zadania PMŚ podobnie jak w latach poprzednich realizowane będą w ramach struktury opartej na modelu DPSIR (driving forces/czynniki sprawcze - pressures/presje - state/stan - impact/oddziaływanie - response/środki przeciwdziałania) stosowanej przez Komisję Europejską, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Europejską Agencję Środowiska do sporządzania ocen zintegrowanych oraz ocen skuteczności polityki ekologicznej. Struktura ta pozwala na sprawne generowanie

kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku zarówno dla potrzeb społeczeństwa jak i administracji rządowej, samorządowej oraz instytucji międzynarodowych.

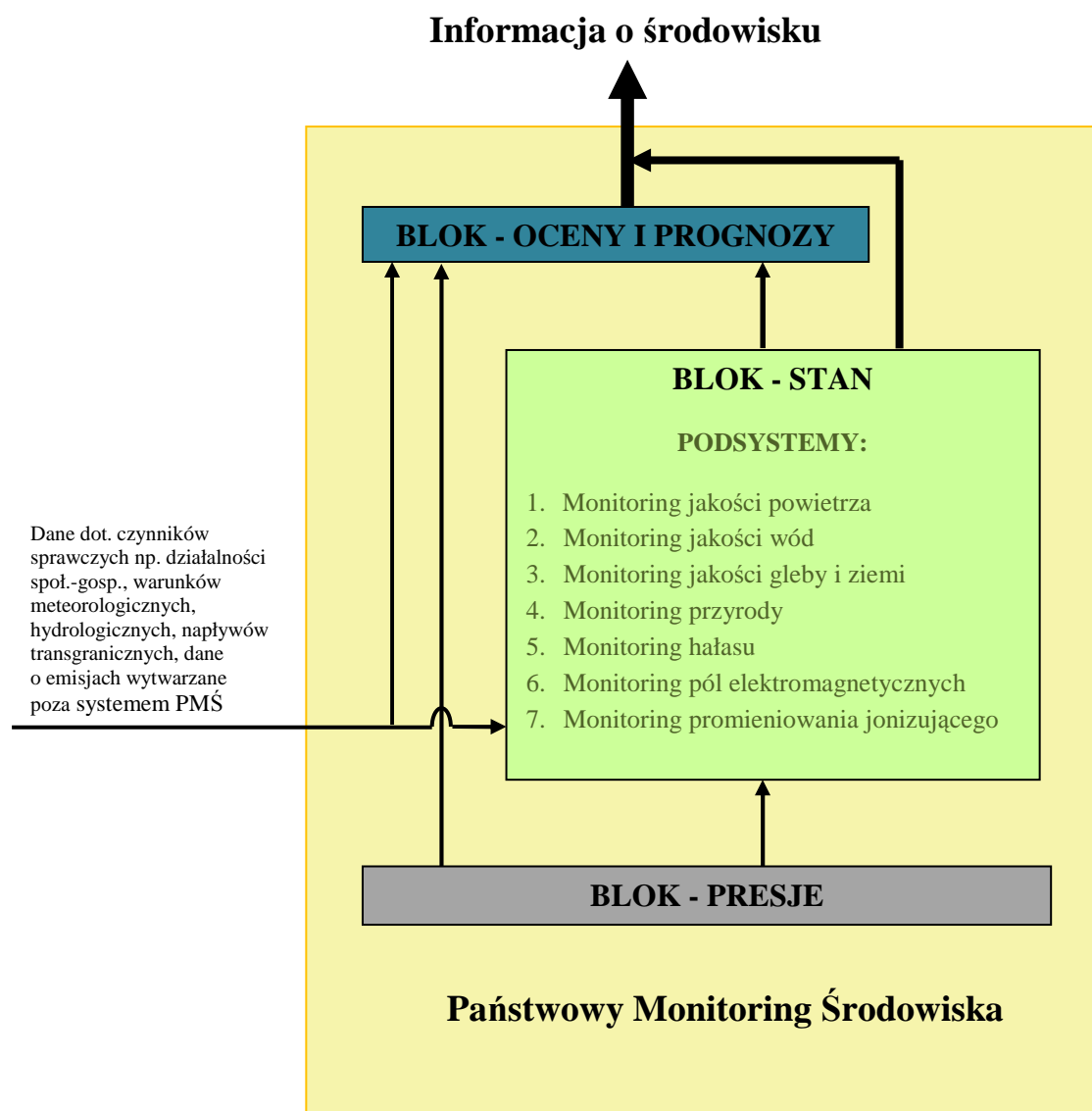
Wyżej wymienione kategorie informacji zostały ujęte w trzech blokach PMŚ:; bloku-**stan**, bloku- **presje** oraz bloku-**oceny i prognozy** różniących się istotnie pod względem funkcji jakie pełnią w systemie. Zadania w ramach bloku - **stan** będą realizowane w ramach podsystemów. Strukturę funkcjonalną PMŚ przedstawiono na rys. 2.1.

Informacje o presjach na środowisko, w tym informacje o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do środowiska, pozyskiwane z systemu administracyjnego, statystyki publicznej oraz wytwarzane przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach bloku – **presje** stanowiąc będą podstawę do wykonywania ocen i prognoz stanu środowiska. Informacje te będą miały również podstawowe znaczenie przy planowaniu programów pomiarowych realizowanych w ramach bloku – stan.

Podstawowym blokiem w systemie PMŚ jest blok-**stan**, obejmujący działania związane z pozyskiwaniem, gromadzeniem, analizowaniem i upowszechnianiem informacji o poziomach substancji i innych wskaźników charakteryzujących stan poszczególnych elementów przyrodniczych. W oparciu o dane zgromadzone w ramach tego bloku wykonywane będą oceny dla poszczególnych komponentów.

W ramach bloku - **oceny i prognozy** będą wykonywane zintegrowane oceny i prognozy stanu środowiska, analizy przyczynowo-skutkowe wiążące istniejący stan środowiska z czynnikami kształtującymi ten stan, mającymi swoje źródło w społeczno-gospodarczej działalności człowieka. Oceny te będą także uwzględniać ocenę skuteczności podejmowanych działań naprawczych i zapobiegawczych.

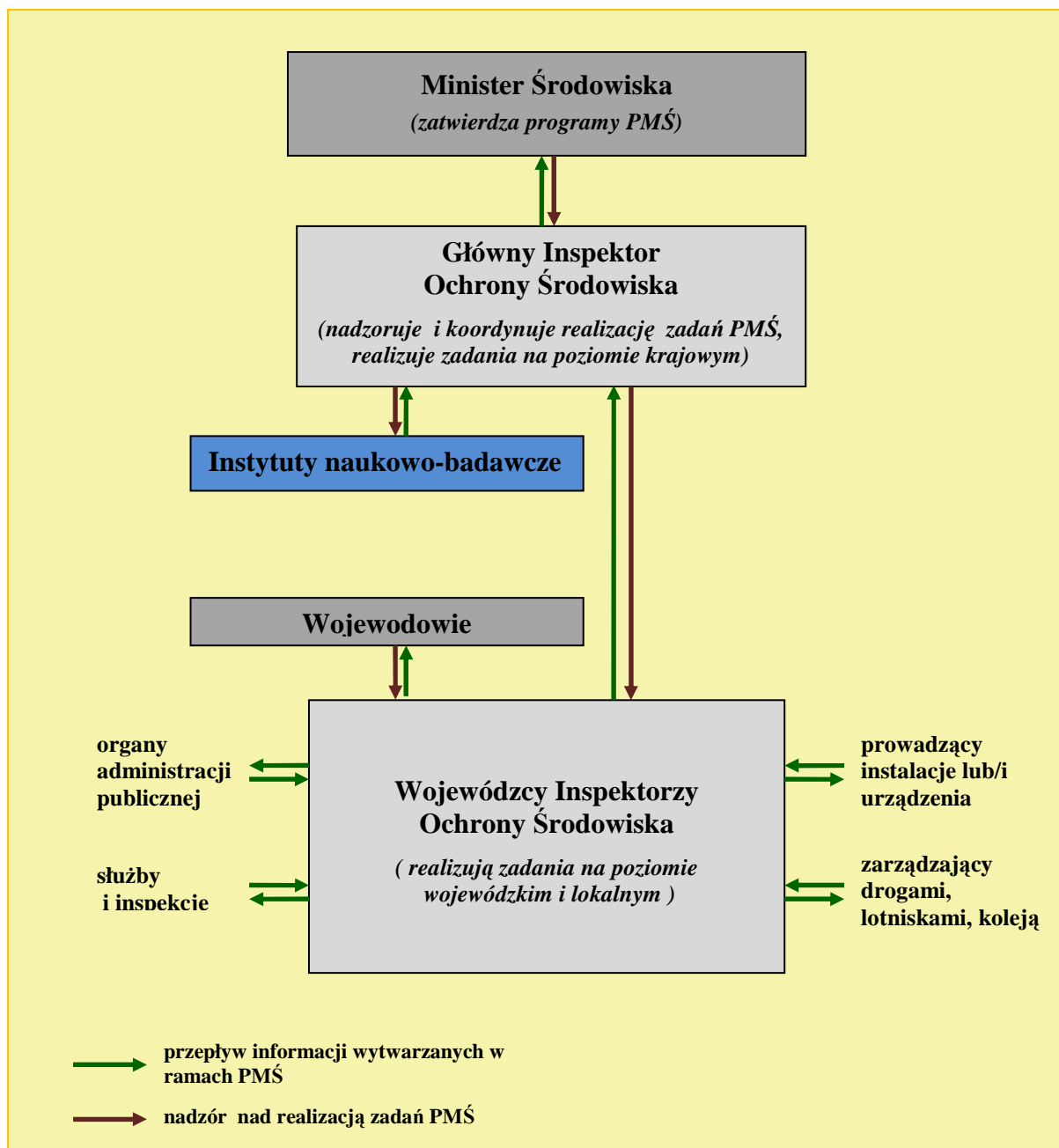
Działalność Państwowego Monitoringu Środowiska z mocy art. 24 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późn. zm.) koordynują organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Rys. 2.1. Struktura Państwowego Monitoringu Środowiska

Na poziomie województwa lubuskiego, zadania Inspekcji Ochrony Środowiska związane z Państwowym Monitorowaniem Środowiska wykonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jako organ rządowej administracji zespolonej w województwie (art. 3 i art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późn. zm.)). Na poziomie krajowym zadania PMŚ wykonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska; jest on również koordynatorem działań prowadzonych dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska.

W realizacji zadań PMŚ uczestniczą również inne jednostki zobowiązane do tego na mocy prawa np. organy administracji rządowej i samorządowej, służby, zarządzający drogami, lotniskami, koleją, prowadzący instalacje, jak również instytuty naukowo-badawcze wykonujące zadania w ramach umów z GIOŚ. Strukturę organizacyjną PMŚ przedstawiono na rys. 2.2.

Rys. 2.2. Struktura organizacyjna Państwowego Monitoringu Środowiska

3. Blok - presje

Kompleksowa informacja o presjach na poszczególne elementy środowiska jest podstawą do efektywnej realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska, zarówno na poziomie krajowym jak i wojewódzkim. Art. 26 ust.1 ustawy – Poś włącza do zasobów informacyjnych PMŚ dane o rodzajach i ilości substancji i energii wprowadzanych do powietrza, wód, gleby i ziemi oraz informacje dotyczące wytwarzania i gospodarowania odpadami.

Blok-**presje** będzie zasilany danymi wytwarzanymi w ramach innych systemów lub obowiązków wykonywanych z mocy prawa przez inne organy administracji lub podmioty gospodarcze jak i danymi wytwarzanymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Będą wykorzystywane dane o emisjach pochodzące od podmiotów gospodarczych, które zgodnie z art. 149 ust. 1 oraz art. 286a ust. 1b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) są zobligowane do przekazywania informacji o wielkościach emisji Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, informacje o presjach przekazywane przez podmioty objęte rozporządzeniem nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniającym dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 33 z 4.02.2006, str. 1) gromadzone w Krajowym Rejestrze Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, wyniki pomiarów wielkości emisji prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach kontroli podmiotów oraz informacje uzyskiwane z systemu handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla.

Istotnym źródłem danych o emisjach będzie system statystyki publicznej, z którym jednak wiążą się ograniczenia wynikające z braku dostępu do indywidualnych danych statystycznych dotyczących podmiotów gospodarczych.

Informacja o presjach na powietrze, wody i powierzchnię ziemi jest niezbędna do prawidłowej realizacji zadań w bloku - **stan** oraz bloku - **oceny i prognozy**, stanowi ona bowiem podstawę do wykonywania analiz i ocen zjawisk zachodzących w środowisku, ocen przyczynowo-skutkowych, weryfikacji skuteczności polityki ekologicznej, a w odniesieniu do badań jakości poszczególnych elementów środowiska - do wyznaczania lub weryfikacji programów i sieci pomiarowych monitoringu i ocen wpływu źródeł emisji na stan środowiska.

Zadanie: Pozyskiwanie informacji o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do powietrza dla potrzeb rocznej i wstępnej oceny jakości powietrza oraz prognoz krótkoterminowych wraz z rozwiązaniami systemowymi

Zadanie obejmuje gromadzenie zarówno przez WIOŚ jak i GIOŚ danych o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń objętych systemem oceny jakości powietrza dla potrzeb rocznych ocen jakości powietrza, w tym wspomaganie oceny metodami modelowania matematycznego, ocen mających na celu ustalenie odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza oraz prognoz krótkoterminowych.

WIOŚ będzie uczestniczył w inwentaryzacji emisji na podstawie danych gromadzonych w ramach działalności kontrolnej oraz pochodzących od prowadzących instalacje, którzy są zobowiązani do prowadzenia pomiarów wielkości emisji i przekazywania ich wyników do WIOŚ, informacji o korzystaniu ze środowiska, tworzonych na podstawie ewidencji prowadzonej przez podmioty korzystające ze środowiska, a także na podstawie informacji dotyczących wielkości emisji ze źródeł liniowych i powierzchniowych szacowanych na podstawie danych o natężeniu i strukturze ruchu drogowego oraz aktywności sektora komunalno-mieszkaniowego.

Zgromadzone przez Inspekcję dane o emisjach zanieczyszczeń do powietrza w 2014 roku (tzw. ocena 5-letnia) zostaną wykorzystane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza w poszczególnych strefach (obowiązek wynikający z art. 88 ust. 2 ustawy – Poś).

Od roku 2013 prowadzone będą prace nad systemem gromadzenia danych o emisjach zanieczyszczeń do powietrza w zakresie niezbędnym do wdrożenia w skali kraju

wspomagania ocen jakości powietrza metodami modelowania matematycznego oraz wdrożenia prognoz krótkoterminowych.

Zadanie: Pozyskiwanie informacji o emisjach zanieczyszczeń do wód

Zadanie obejmuje gromadzenie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska danych o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do wód lub do ziemi dla potrzeb rocznych ocen jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym przygotowania i wdrożenia wspomaganie oceny metodami modelowania matematycznego. Celem realizacji niniejszego zadania jest dokumentowanie rodzaju i ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, niezbędnych do:

- weryfikacji lokalizacji punktów pomiarowych i modyfikacji programów monitoringu stosownie do stanu presji na obszarze zlewni,
- zaprojektowania monitoringu operacyjnego,
- śledzenia zmian w obciążeniu dorzeczy ładunkami zanieczyszczeń odprowadzanych do wód,
- określenia bilansu zanieczyszczeń odprowadzanych z obszaru zlewni do Morza Bałtyckiego,

Na poziomie krajowym kontynuowane będą prace związane z aktualizacją i rozszerzeniem informacji o punktowych i obszarowych źródłach zanieczyszczeń. Dane dotyczące źródeł punktowych będą pochodzić między innymi z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W związku z realizacją w ramach HELCOM projektu pod nazwą: „Szósta Okresowa Ocena Ładunków Zanieczyszczeń odprowadzanych do Morza Bałtyckiego – PLC-6”, powstanie zbiór danych o punktowych i obszarowych zrzutach zanieczyszczeń oraz ocena ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do Morza Bałtyckiego za rok 2012. Wyniki te będą przekazane do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w celu ich wykorzystania w szczególności dla potrzeb opracowania projektu nowych sieci i zakresu badań monitoringu operacyjnego.

Zadanie: Pozyskiwanie informacji o źródłach hałasu i pól elektromagnetycznych energii odprowadzanych do środowiska

W oparciu o dane gromadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach monitoringu hałasu oraz działalności kontrolnej, prowadzona będzie ewidencja źródeł hałasu. Źródłem danych o emisji hałasu do środowiska będą także mapy akustyczne dla głównych źródeł komunikacyjnych, o których mowa w art. 118 ustawy – Poś.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w ramach działalności kontrolnej i działalność monitoringowej, będzie sukcesywnie pozyskiwał informacje dotyczące instalacji i urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do których zalicza się:

- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym wynoszącym nie mniej niż 110 kV, o długości nie mniejszej niż 15 km;
- instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, emitujące pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz.

Dodatkowym źródłem informacji będzie:

- baza danych o pozwoleniach radiowych wydanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej,
- informacja od Polskich Sieci Elektroenergetycznych Operator S.A.

4. Blok – stan

Blok-**stan** obejmuje działania związane z pozyskiwaniem, gromadzeniem, analizowaniem i upowszechnianiem informacji o poziomach substancji i innych wskaźników charakteryzujących stan poszczególnych elementów przyrodniczych. W ramach bloku-**stan** wykonywane są również oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska, uwzględniające w coraz szerszym zakresie wpływ elementów presji.

Celem działań prowadzonych w bloku-**stan** jest zapewnienie odpowiednim organom informacji niezbędnych do zarządzania środowiskiem, zgodnie z ich kompetencjami, oraz wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych, zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Bardzo ważnym celem tych działań jest również zapewnienie społeczeństwu możliwości dostępu do pełnej, a zarazem zrozumiałej informacji o stanie środowiska.

Na terenie województwa lubuskiego badania stanu środowiska w ramach bloku – **stan** realizowane są w następujących podsystemach:

1. podsystemu monitoringu jakości powietrza,
2. podsystemu monitoringu jakości wód,
3. podsystemu monitoringu hałasu,
4. podsystemu monitoringu pól elektromagnetycznych.

W celu prawidłowej realizacji zadań w zakresie monitorowania stanu poszczególnych elementów środowiska blok-**stan** zasilany jest informacjami o presjach oraz innych czynnikach mających wpływ na jakość środowiska. Informacje te są niezbędne do oceny stanu poszczególnych elementów środowiska, weryfikacji i rozwoju programów i sieci pomiarowych oraz modelowania i prognozowania stanu poszczególnych komponentów środowiska.

4.1. Podsystem monitoringu jakości powietrza

Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości powietrza, zgodnie art. 26 ustawy – Poś, jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących poziomów substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników analiz i ocen w zakresie przestrzegania norm jakości powietrza. Dane pozyskane w ramach podsystemu stanowiąc będą podstawę do zarządzania jakością powietrza na terenie województwa lubuskiego m.in. poprzez programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych. Dodatkowo, w ramach obowiązków sprawozdawczych, uzyskane dane będą przekazywane, poprzez GIOŚ, do Komisji Europejskiej, Europejskiej Agencji Środowiska (załącznik nr 2) i do organów konwencji międzynarodowych.

W ramach podsystemu monitoringu jakości powietrza, w latach 2013-2015 realizowane będą zadania:

- a) zadania związane z badaniem i oceną stanu zanieczyszczenia powietrza zgodnie z ustawą – Poś transponującą wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str.3):
 - badanie i ocena jakości powietrza w strefach,
 - wstępna ocena jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza,
 - opracowanie systemu wspomaganie ocen jakości powietrza metodami modelowania matematycznego,
 - monitoring tła miejskiego pod kątem WWA,
 - pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągania krajowego celu redukcji narażenia,
- b) zadanie związane z wdrażaniem krótkoterminowych prognoz zanieczyszczenia powietrza;
- c) programy badawcze dotyczące zjawisk globalnych i kontynentalnych realizowane na poziomie krajowym przez GIOŚ w ramach zobowiązań wynikających z podpisanych przez Polskę konwencji ekologicznych:
 - monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża,

Zadania te w większości będą kontynuacją dotychczasowych programów pomiarowych. Ze względu jednak na konieczność przystosowania systemu pomiarów i ocen jakości powietrza do dynamicznie zmieniających się przepisów prawodawstwa unijnego, w tym wymogów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrza dla Europy, a także decyzji wykonawczej Komisji 2011/850/WE ustanawiającej zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza wprowadzone zostaną zadania nowe np. zadanie „Krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza”, a zakres niektórych z dotychczas realizowanych zadań ulegnie znacznemu poszerzeniu. Dotyczy to przede wszystkim zadania „Badanie i ocena jakości powietrza w strefach”, które poszerzone zostanie o program działań związanych ze wspomaganie rocznych ocen jakości powietrza metodami modelowania matematycznego.

Program pomiarów jakości realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w latach 2013-2015 jest zgodny z przepisami prawa polskiego. Program na lata 2013-2014 jest zgodny z wynikami oceny pięcioletniej w odniesieniu do wymogów, co do liczby wymaganych stałych stanowisk pomiarowych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrza dla Europy.

Zadanie: Badanie i ocena jakości powietrza w strefach

Obowiązek wykonywania pomiarów i oceny jakości powietrza w ramach PMŚ wynika z art. 89-94 ustawy – Poś transponującej do prawa polskiego wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) oraz

dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str.3).

Celem realizacji zadania jest uzyskanie dla wszystkich stref w województwie informacji o poziomach substancji w powietrzu w odniesieniu do standardów jakości powietrza i innych kryteriów oceny jakości powietrza, identyfikacja obszarów wymagających poprawy jakości powietrza, a następnie monitorowanie efektywności działań podejmowanych w ramach planów i programów ochrony powietrza na jakość powietrza na obszarach przekroczeń.

Zadanie będzie realizowane na poziomie wojewódzkim przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i koordynowane przez GIOŚ.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – odpowiedzialny za pomiary i ocenę poziomu substancji w powietrzu – w latach 2013-2015 będzie kontynuował monitoring stężeń pyłu PM10 i PM2,5, SO₂, NO₂, NO, NO_x, O₃, benzen, CO, oraz Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)pirenu w pyłe PM10, stosując pomiary i inne techniki monitoringowe określone w rozporządzeniu w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu. Ponadto WIOŚ prowadzić będzie na dwóch stacjach (Zielona Góra, Gorzów Wlkp.) pomiary toluenu, m,p-ksylenu, oraz etylobenzenu oraz w Zielonej Górze o-ksylenu, które będą wspomagające w ocenie jakości powietrza pod kątem zanieczyszczenia ozonem. W 2013 roku na stacji w Żarach planowane jest poszerzenie zakresu pomiarowego również o badania formaldehydu metodą manualną. Badania te będą kontynuowane, o ile wyniki z 2013 r. wskazywać będą na konieczność prowadzenia dalszych pomiarów.

Od 2013 roku nastąpi zmiana dotychczasowej stacji semimobilnej w Sulęcinie na stację stacjonarną, która stanowić będzie uzupełnienie dotychczasowej sieci stacjonarnych stacji monitoringu jakości powietrza. Ponadto w Gorzowie Wlkp. uruchomione zostanie dodatkowe stanowisko monitoringu stężeń pyłu PM10 metodą manualną.

Zgodnie z art. 89 ustawy – Poś Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska będzie kontynuował wykonywanie rocznych ocen jakości powietrza wraz z klasyfikacją stref. Jednocześnie wzmacniany będzie system wspomagania rocznych ocen jakości powietrza metodami modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym w zakresie pyłu PM10 i PM2,5, SO₂, NO₂, NO_x, benzenu oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM10, zgodnie z wymaganiami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1).

Wyniki badań i rocznej oceny jakości powietrza będą wykorzystane w kraju przez Marszałka Województwa do opracowania i aktualizacji programów ochrony powietrza w strefach wskazanych do ich wykonania oraz do monitorowania skuteczności wcześniej opracowanych programów. Wyniki ocen rocznych za 2012, 2013 i 2014 r. wykonanych przez WIOŚ posłużą GIOŚ do wykonania zbiorczych ocen jakości powietrza w Polsce.

Raport z oceny rocznej jakości powietrza oraz wyniki badań jakości powietrza posłużą także do wypełnienia obowiązków sprawozdawczych wynikających z prawa wspólnotowego.

Szczegółowe informacje dotyczące stanowisk pomiarowych przewidzianych do działania w wojewódzkim systemie oceny jakości powietrza w latach 2013-2015 na obszarze województwa lubuskiego zostały zawarte w tabelach 4.1.1., 4.1.2. i 4.1.4. Istniejące i planowane stacje i stanowiska pomiarowe przedstawiono na mapie (rys. 4.1.1).

Tabela 4.1.1. Liczba stanowisk działających w roku 2013 w ramach lubuskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających

Parametr	Typ pomiaru	Liczba stanowisk według właściciela						
		WIOŚ	Inst. nauk-bad.	Zakł. przemysł.	Samorząd teryt.	Fundacja	Inny	Razem
Zanieczyszczenia gazowe								
SO ₂	automatyczny	6						6
	manualny							0
	pasywny							0
NO ₂	automatyczny	6						6
	manualny							0
	pasywny							0
NO	automatyczny	6						6
NO _x	automatyczny	6						6
NH ₃	automatyczny							0
	manualny							0
O ₃	automatyczny	5						5
CO	automatyczny	5						5
	manualny							0
benzen	automatyczny	2						2
	manualny							0
	pasywny							0
etylobenzen	automatyczny	2						2
	manualny							0
formaldehyd	manualny	1						1
	pasywny							0
ksylen	automatyczny							0
	manualny							0
m,p-ksylen	automatyczny	2						2
o-ksylen	automatyczny	1						1
toluen	automatyczny	2						2
	manualny							0
prekursory ozonu - lotne związki organiczne	automatyczny							0
	manualny							0
Hg	automatyczny							0
	manualny							0
H ₂ S	automatyczny							0
Pył PM10 i zanieczyszczenia oznaczane w pyle PM10								
PM10	automatyczny	2						2
	manualny	6						6
As	manualny	5						5
Cd	manualny	5						5
Ni	manualny	5						5
Pb	manualny	5						5
benzo(a)piren	manualny	5						5

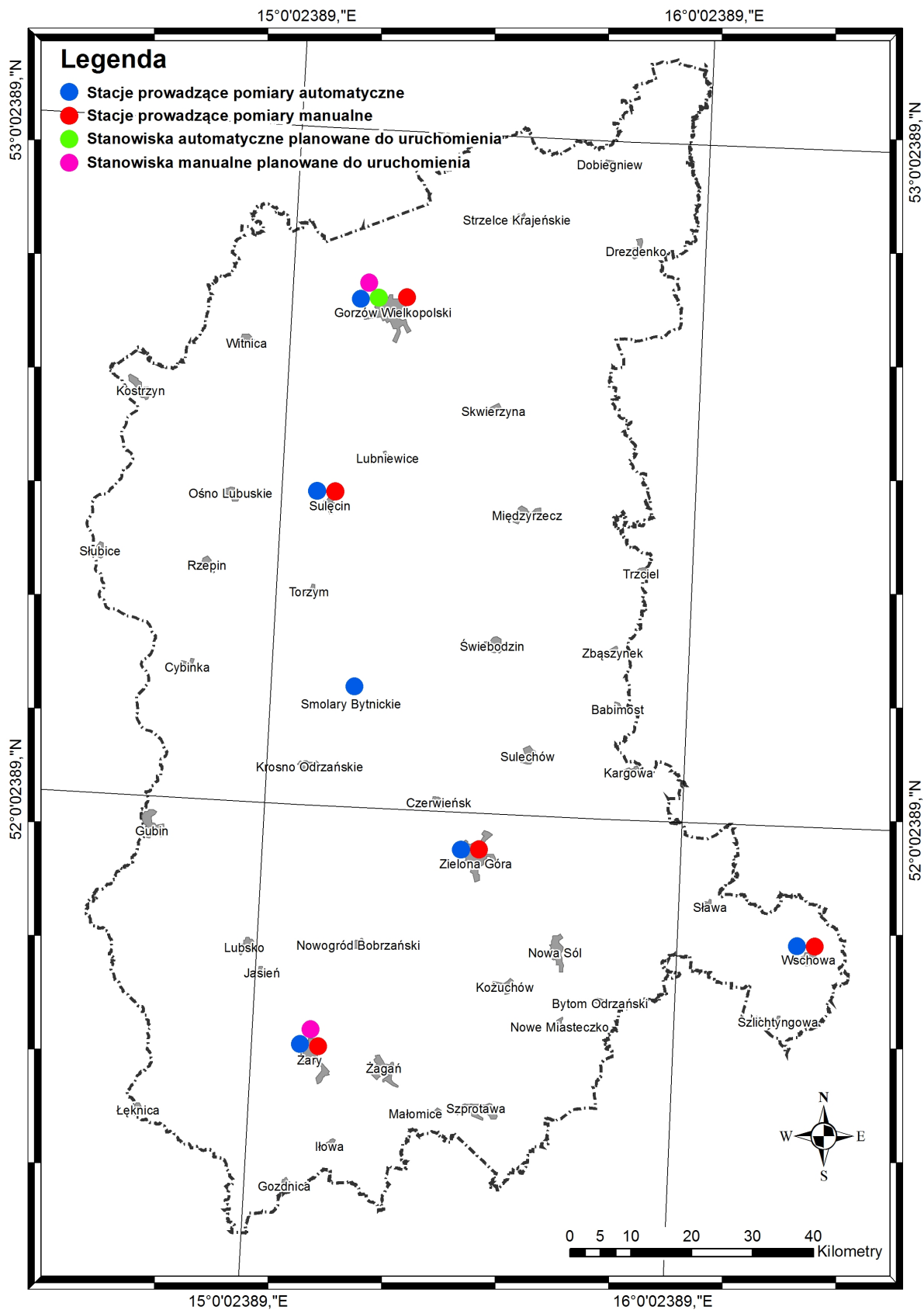
benzo(a)antracen	manualny	1						1
benzo(b)fluoranten	manualny	1						1
benzo(j)fluoranten	manualny	1						1
benzo(k)fluoranten	manualny	1						1
dibenzo(a,h)antracen	manualny	1						1
indeno(1,2,3-cd)piren	manualny	1						1
Pył PM2,5 i składniki oznaczane w pyłe PM2,5								
PM2,5	automatyczny	1						1
	manualny	3						3
SO ₄ ²⁻	manualny							0
NO ₃ ⁻	manualny							0
Cl ⁻	manualny							0
NH ₄ ⁺	manualny							0
K ⁺	manualny							0
Na ⁺	manualny							0
Mg ²⁺	manualny							0
Ca ²⁺	manualny							0
węgiel organiczny	manualny							0
węgiel elementarny	manualny							0
Suma końcowa		87	0	0	0	0	0	87

Tabela 4.1.2. Liczba stanowisk działających w latach 2014-2015 w ramach lubuskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających

Parametr	Typ pomiaru	Liczba stanowisk według właściciela						
		WIOŚ	Inst. nauk-bad.	Zakł. przemysł.	Samorząd teryt.	Fundacja	Inny	Razem
Zanieczyszczenia gazowe								
SO ₂	automatyczny	6						6
	manualny							0
	pasywny							0
NO ₂	automatyczny	6						6
	manualny							0
	pasywny							0
NO	automatyczny	6						6
NO _x	automatyczny	6						6
NH ₃	automatyczny							0
	manualny							0
O ₃	automatyczny	5						5
CO	automatyczny	5						5
	manualny							0
benzen	automatyczny	2						2
	manualny							0
	pasywny							0
etylobenzen	automatyczny	2						2
	manualny							0
formaldehyd	manualny	1						1
	pasywny							0

ksylen	automatyczny							0
	manualny							0
m,p-ksylen	automatyczny	2						2
o-ksylen	automatyczny	1						1
toluen	automatyczny	2						2
	manualny							0
prekursory ozonu - lotne związki organiczne	automatyczny							0
	manualny							0
Hg	automatyczny							0
	manualny							0
H ₂ S	automatyczny							0
Pył PM10 i zanieczyszczenia oznaczane w pyłe PM10								
PM10	automatyczny	2						2
	manualny	6						6
As	manualny	5						5
Cd	manualny	5						5
Ni	manualny	5						5
Pb	manualny	5						5
benzo(a)piren	manualny	5						5
benzo(a)antracen	manualny	1						1
benzo(b)fluoranten	manualny	1						1
benzo(j)fluoranten	manualny	1						1
benzo(k)fluoranten	manualny	1						1
dibenzo(a,h)antracen	manualny	1						1
indeno(1,2,3-cd)piren	manualny	1						1
Pył PM2,5 i składniki oznaczane w pyłe PM2,5								
PM2,5	automatyczny	1						1
	manualny	3						3
SO ₄ ²⁻	manualny							0
NO ₃ ⁻	manualny							0
Cl ⁻	manualny							0
NH ₄ ⁺	manualny							0
K ⁺	manualny							0
Na ⁺	manualny							0
Mg ²⁺	manualny							0
Ca ²⁺	manualny							0
węgiel organiczny	manualny							0
węgiel elementarny	manualny							0
Suma końcowa		87	0	0	0	0	0	87

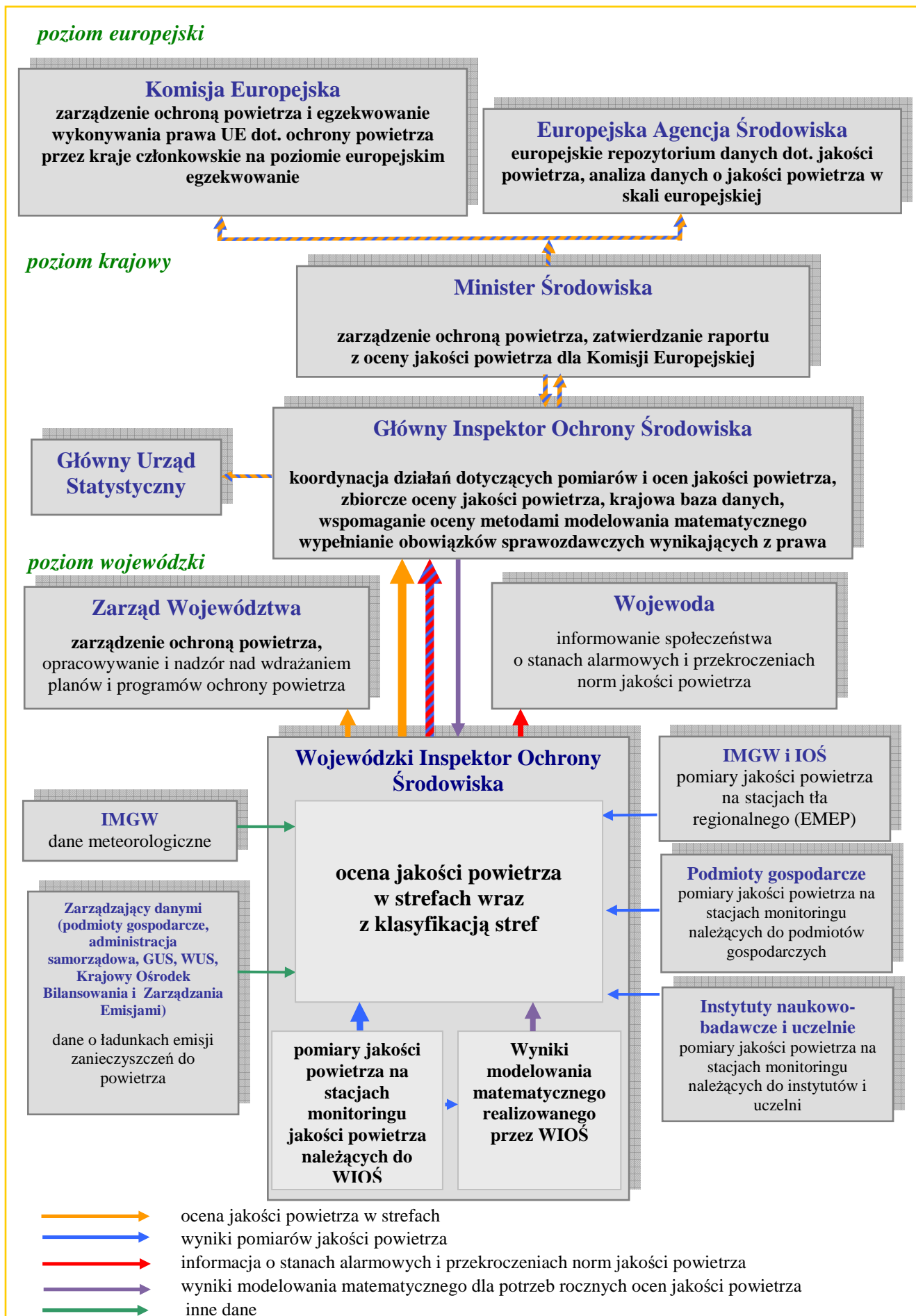
Badania kontynuowane będą w przypadku, gdy wyniki z lat poprzednich wskazywać będą konieczność prowadzenia dalszych pomiarów.

Rys. 4.1.1. Istniejące i planowane stacje i stanowiska pomiarowe na terenie województwa lubuskiego w latach 2013-2015

Tabela 4.1.3. Badanie i ocena jakości powietrza w strefach

Blok		Zadanie	
STAN		Badanie i ocena jakości powietrza w strefach	
Podsystem			
Monitoring jakości powietrza			
Przepisy prawne		<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) – art. 26 oraz art. 85-95; - rozporządzenie MŚ z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032); - rozporządzenie MŚ z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031); - rozporządzenie MŚ z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 1034); - rozporządzenie MŚ z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485). 	
Przekazywanie wyników badań/ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Częstotliwość przekazywania wyników badań (min.)	Miejsce przekazania wyników badań
WIOŚ oraz jednostki wskazane przez WIOŚ w wojewódzkim programie monitoringu środowiska WIOŚ	<ul style="list-style-type: none"> - wyniki pomiarów docelowo w systemie bazy danych o jakości powietrza - wyniki pomiarów ze stacji objętych wojewódzkim programem monitoringu środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> - wg uzgodnień z WIOŚ (bez zbędnej zwłoki) - od trybu ciągłego do rocznego wg rozporządzenia MŚ dotyczącego zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza 	WIOŚ GIOŚ
WIOŚ	- dane o przekroczeniach poziomów informowania i alarmowych poziomów substancji w powietrzu	- w trybie dobowym,	GIOŚ, zarząd województwa, wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego
WIOŚ	- dane o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu	- w możliwie najkrótszym czasie od powzięcia informacji o ryzyku wystąpienia przekroczenia	GIOŚ, zarząd województwa
WIOŚ	- wyniki rocznej oceny jakości powietrza i klasyfikacji stref na poziomie województw	- jeden raz w roku	GIOŚ, zarząd województwa
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechnianej informacji wynikowej	Częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej (min.)	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	- komunikaty	- od trybu godzinowego do rocznego	administracja rządowa i samorządowa, uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo
WIOŚ	- raporty tematyczne	- fakultatywnie	
WIOŚ	- strony internetowe WIOŚ	- od trybu godzinowego do rocznego	

Rys. 4.1.2. Schemat przepływu informacji dotyczących jakości powietrza

Zadanie: Wstępna ocena jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza

Obowiązek wykonywania weryfikacji systemu oceny jakości powietrza w strefach wynika z art. 88 ustawy – Poś transponującej do prawa polskiego wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str.3).

W 2014 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska dokona weryfikacji systemu pomiarów i ocen jakości powietrza w strefach za lata 2009-2013 na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania ocen prowadzonych corocznie dla SO₂, NO₂, NO_x, O₃, PM₁₀, PM_{2,5}, benzenu, CO oraz Pb, As, Cd, Ni i B(a)P w PM₁₀ i odpowiednio na podstawie wyników tej oceny zmodyfikuje wojewódzki system pomiarów i ocen jakości powietrza.

Wyniki powyższych ocen wykonanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska posłużą GIOŚ do wykonania zbiorczego raportu z oceny pięcioletniej i do planowania rozwoju systemów pomiarowych w kontekście zmieniających się wymagań międzynarodowych, rozwoju technik pomiarowych i analitycznych.

Zadanie: Opracowanie systemu wspomagania ocen jakości powietrza metodami modelowania matematycznego

W celu wzmocnienia systemu rocznych ocen jakości powietrza metodami modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym zgodnie z wymaganiami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) od roku 2013, GIOŚ we współpracy z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska będzie prowadził prace nad stworzeniem systemu modelowania jakości powietrza dla potrzeb ocen rocznych w oparciu o projekt wspomaganie system oceny jakości powietrza metodami analiz przestrzennych opracowany w roku 2012.

Zadanie: Monitoring tła miejskiego pod kątem WWA

Obowiązek pomiarów składu pyłu pod kątem zawartości WWA wynika z art. 4 ust. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. WE L 23 z 26.01.2005, str.3).

Celem zadania jest określenie udziału benzo(a)pirenu w wielopierścieniowych węglowodorach aromatycznych zawartych w pyłe PM₁₀, dla którego został określony poziom docelowy obowiązujący.

W latach 2013-2015 na jednej stacji monitoringu tła miejskiego w województwie (Zielona Góra, ul. Krótka), na której prowadzi się pomiary pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu w PM₁₀, będą kontynuowane pomiary benzo(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(j)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, indeno(1,2,3-cd)pirenu i dibenzo(a,h)antracenu w pyłe PM₁₀. Pobór i analiza prób będą prowadzone przez WIOŚ.

Dane ze stacji będą gromadzone w wojewódzkich i krajowej bazie danych monitoringu jakości powietrza i będą zasilać system oceny jakości powietrza, ponadto zgodnie

z wymogami dotyczącymi raportowania będą przekazywane do europejskiej bazy danych (AIRBASE).

Szczegółowe informacje dotyczące stanowisk pomiarowych zostały zawarte w tabeli 4.1.4.

Tabela 4.1.4. Wykaz stanowisk działających w lubuskim wojewódzkim systemie oceny jakości powietrza w latach 2013-2015 i stanowisk uzupełniających.

Lp.	Kod krajowy stacji	Wskaźnik	Czas uśredniania	strefy		Nazwa stacji	Typ stacji	Typ pomiaru	Właściciel stanowiska	Współrzędne geograficzne		Stanowisko w WPMŚ [tak/nie]			Stanowisko WPMŚ, które zostanie uruchomione w roku 2013 [tak/nie]
				Nazwa strefy	Kod strefy					długość dd°mm'ss,ss"	szerokość dd°mm'ss,ss"	2013	2014	2015	
1.	LuGorzowWIOS_AUT	benzen	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	TAK ³⁾
2.	LuGorzowWIOS_AUT	CO	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	NIE
3.	LuGorzowWIOS_AUT	NO	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	NIE
4.	LuGorzowWIOS_AUT	NO ₂	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	NIE
5.	LuGorzowWIOS_AUT	NO _x	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	NIE
6.	LuGorzowWIOS_AUT	O ₃	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	NIE
7.	LuGorzowWIOS_AUT	PM10	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	NIE
8.	LuGorzowWIOS_AUT	SO ₂	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	NIE
9.	LuGorzowWIOS_AUT	etylobenzen	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	TAK
10.	LuGorzowWIOS_AUT	M-P-Ksylene	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	TAK
11.	LuGorzowWIOS_AUT	Toluen	1-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	TAK
12.	LuGorzowWIOS_AUT	PM10	24-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Kosynierów Gdyńskich	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°13'43.20"	52°44'17.57"	TAK	TAK	TAK	TAK
13.	LuGorzowWIOS_MAN	PM10	24-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Piłsudskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°14'46.66"	52°44'49.36"	TAK	TAK	TAK	NIE
14.	LuGorzowWIOS_MAN	benzo(a)piren	24-godzinny/z 7 dni	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Piłsudskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°14'46.66"	52°44'49.36"	TAK	TAK	TAK	NIE
15.	LuGorzowWIOS_MAN	Pb	24-godzinny/z 10 dni	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Piłsudskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°14'46.66"	52°44'49.36"	TAK	TAK	TAK	NIE
16.	LuGorzowWIOS_MAN	As	24-godzinny/ z 10 dni	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Piłsudskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°14'46.66"	52°44'49.36"	TAK	TAK	TAK	NIE

17.	LuGorzowWIOS_MAN	Cd	24-godzinny/ z 10 dni	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Piłsudskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°14'46.66"	52°44'49.36"	TAK	TAK	TAK	NIE
18.	LuGorzowWIOS_MAN	Ni	24-godzinny/ z 10 dni	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Piłsudskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°14'46.66"	52°44'49.36"	TAK	TAK	TAK	NIE
19.	LuGorzowWIOS_MAN	PM2,5	24-godzinny	m. Gorzów Wlkp.	PL0801	Gorzów Wlkp. ul. Piłsudskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°14'46.66"	52°44'49.36"	TAK	TAK	TAK	NIE
20.	LuSmobytWIOS_AUT	NO	1-godzinny	lubuska	PL0803	Smolary Bytnickie	tło regionalne	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°12'24.00"	52°10'20.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
21.	LuSmobytWIOS_AUT	NO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Smolary Bytnickie	tło regionalne	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°12'24.00"	52°10'20.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
22.	LuSmobytWIOS_AUT	NO _x	1-godzinny	lubuska	PL0803	Smolary Bytnickie	tło regionalne	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°12'24.00"	52°10'20.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
23.	LuSmobytWIOS_AUT	O ₃	1-godzinny	lubuska	PL0803	Smolary Bytnickie	tło regionalne	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°12'24.00"	52°10'20.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
24.	LuSmobytWIOS_AUT	SO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Smolary Bytnickie	tło regionalne	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°12'24.00"	52°10'20.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
25.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	SO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
26.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	NO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
27.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	NO	1-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
28.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	NO _x	1-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
29.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	O ₃	1-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
30.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	CO	1-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
31.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	PM10	1-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
32.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	PM10	24-godzinny	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
33.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	As	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
34.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	Cd	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
35.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	Ni	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
36.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	Pb	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
37.	LuSulecWIOS_MOB ¹⁾	benzo(a)piren	24-godzinny/z 7 dni	lubuska	PL0803	Sulęcín	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'20.8"	52°26'15.8"	TAK	TAK	TAK	NIE
38.	LuWschowWIOS_AUT	SO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
39.	LuWschowWIOS_AUT	NO	1-godzinny	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
40.	LuWschowWIOS_AUT	NO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
41.	LuWschowWIOS_AUT	NO _x	1-godzinny	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE

42.	LuWschowWIOS_AUT	CO	1-godzinny	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
43.	LuWschowWIOS_AUT	PM10	24-godzinny	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
44.	LuWschowWIOS_AUT	benzo(a)piren	24-godzinny/z 7 dni	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
45.	LuWschowWIOS_AUT	Pb	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
46.	LuWschowWIOS_AUT	As	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
47.	LuWschowWIOS_AUT	Cd	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
48.	LuWschowWIOS_AUT	Ni	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
49.	LuWschowWIOS_AUT	PM2,5	24-godzinny	lubuska	PL0803	Wschowa ul. Kazimierza Wielkiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	16°19'03.00"	51°47'59.00"	TAK	TAK	TAK	NIE
50.	LuZgoraWIOS_AUT	benzen	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
51.	LuZgoraWIOS_AUT	O ₃	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
52.	LuZgoraWIOS_AUT	CO	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
53.	LuZgoraWIOS_AUT	NO	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
54.	LuZgoraWIOS_AUT	NO ₂	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
55.	LuZgoraWIOS_AUT	NO _x	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
56.	LuZgoraWIOS_AUT	SO ₂	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
57.	LuZgoraWIOS_AUT	etylobenzen	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
58.	LuZgoraWIOS_AUT	M-P-Ksilen	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
59.	LuZgoraWIOS_AUT	O-Ksilen	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
60.	LuZgoraWIOS_AUT	Toluen	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
61.	LuZgoraWIOS_AUT	PM10	24-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
62.	LuZgoraWIOS_AUT	As	24-godzinny/ z 10 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
63.	LuZgoraWIOS_AUT	Cd	24-godzinny/ z 10 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
64.	LuZgoraWIOS_AUT	Ni	24-godzinny/ z 10 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
65.	LuZgoraWIOS_AUT	Pb	24-godzinny/ z 10 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
66.	LuZgoraWIOS_AUT	benzo(a)piren	24-godzinny/z 7 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
67.	LuZgoraWIOS_AUT	benzo(b)fluoranten	24-godzinny/z 7 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE

68.	LuZgoraWIOS_AUT	benzo(j)fluoranten	24-godzinny/z 7 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
69.	LuZgoraWIOS_AUT	benzo(a)antracen	24-godzinny/z 7 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
70.	LuZgoraWIOS_AUT	indeno(1,2,3-cd)piren	24-godzinny/z 7 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
71.	LuZgoraWIOS_AUT	benzo(k)fluoranten	24-godzinny/z 7 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
72.	LuZgoraWIOS_AUT	dibenzo(a,h)antracen	24-godzinny/z 7 dni	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
73.	LuZgoraWIOS_AUT	PM2,5	24-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
74.	LuZgoraWIOS_AUT	PM2,5	1-godzinny	m. Zielona Góra	PL0802	Zielona Góra ul. Krótka	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°31'07.90"	51°56'23.22"	TAK	TAK	TAK	NIE
75.	LuZaryWIOS_AUT	CO	1-godzinny	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
76.	LuZaryWIOS_AUT	NO	1-godzinny	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
77.	LuZaryWIOS_AUT	NO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
78.	LuZaryWIOS_AUT	NO _x	1-godzinny	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
79.	LuZaryWIOS_AUT	O ₃	1-godzinny	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
80.	LuZaryWIOS_AUT	SO ₂	1-godzinny	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	automatyczny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
81.	LuZaryWIOS_AUT	PM10	24-godzinny	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
82.	LuZaryWIOS_AUT	As	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
83.	LuZaryWIOS_AUT	Cd	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
84.	LuZaryWIOS_AUT	Ni	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
85.	LuZaryWIOS_AUT	Pb	24-godzinny/ z 10 dni	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
86.	LuZaryWIOS_AUT	benzo(a)piren	24-godzinny/z 7 dni	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	TAK	TAK	NIE
87.	LuZaryWIOS_AUT	formaldehyd	24-godzinny/co 2 tyg.	lubuska	PL0803	Żary ul. Szymanowskiego	tło miejskie	manualny	WIOŚ Zielona Góra	15°07'40.11"	51°38'33.56"	TAK	NIE ²⁾	NIE ²⁾	TAK

Objaśnienia:

¹⁾ od 2013 r. stacja funkcjonować będzie jako stacja stacjonarna

²⁾ badania będą kontynuowane w przypadku, gdy wyniki z 2013 r. wskazywać będą konieczność prowadzenia dalszych pomiarów

Stanowiska pomiarowe pyłu PM2,5, z których wyniki posłużą do obliczenia wskaźnika średniego narażenia należy zaznaczyć zieloną czcionką.

Nowe stanowiska pomiarowe, które znajdują się w wojewódzkim programie PMŚ od 1 stycznia 2013 roku lub będą uruchamiane w roku 2013 należy zaznaczyć niebieską czcionką.

Zadanie: Pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM2,5 dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia

Obowiązek pomiarów pyłu PM2,5 dla potrzeb wyznaczenia krajowego wskaźnika średniego narażenia wynika z art. 15 ust. 3 oraz załącznika XIV sekcja A dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1), transponowanego do polskiego prawodawstwa ustawą z dnia 13 kwietnia 2012 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 460).

Celem zadania jest monitorowanie narażenia ludzi na pył drobny poprzez monitorowanie procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia i pułapu stężenia ekspozycji na pył PM2,5.

Informacje na temat punktów pomiarowych pyłu PM2,5, w których prowadzone są pomiary dla wskaźnika średniego narażenia wraz z wynikami pomiarów, prezentowane będą na stronie internetowej WIOŚ.

Dane ze stacji będą gromadzone w wojewódzkiej i krajowej bazie danych monitoringu jakości powietrza i będą zasilać system oceny jakości powietrza, ponadto zgodnie z wymogami dotyczącymi raportowania będą przekazywane do europejskiej bazy danych (AIRBASE) lub bezpośrednio udostępniane EAS/KE.

Szczegółowe informacje dotyczące stanowisk pomiarowych zostały zawarte w tabeli 4.1.4.

Tabela 4.1.5. Pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM2,5 dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia

Blok		Zadanie	
STAN		Pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM2,5 dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia	
Podsystem			
Monitoring jakości powietrza			
Przepisy prawne		<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) – art. 26 oraz art. 86a-86c, art. 94; - ustawa z dnia 13 kwietnia 2012 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 460); - rozporządzenie MŚ z dnia 13 września 2012 r. w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji (Dz. U. z 2012 r., poz. 1029); - rozporządzenie MŚ z dnia 14 sierpnia 2012 r. w sprawie krajowego celu redukcji narażenia (Dz. U. z 2012 r., poz. 1030); - rozporządzenie MŚ z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914). 	
Wykonawcy			
Pomiary		Bazy danych	Nadzór i ocena
WIOŚ		WIOŚ - wojewódzka baza danych o jakości powietrza GIOŚ – krajowa baza danych o jakości powietrza	GIOŚ
Przekazywanie wyników badań/ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Częstotliwość przekazywania wyników badań (min.)	Miejsce przekazania wyników badań

WIOŚ	- wyniki pomiarów ze stanowisk pomiarowych pyłu PM _{2,5} , na których prowadzone są pomiary pyłu PM _{2,5} dla potrzeb wyznaczenia krajowego wskaźnika średniego narażenia	- od trybu miesięcznego do rocznego wg rozporządzenia MŚ dotyczącego zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza	GIOŚ
------	---	--	------

Zadanie: **Krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza**

Celem zadania jest zapewnienie bieżącej informacji o prognozowanych stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu. Informacje te są niezbędne do ostrzegania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia wysokich, zagrażających zdrowiu, stężeń zanieczyszczeń jak i uruchamiania działań przewidzianych w planach działań krótkoterminowych zgodnych z wymaganiami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1).

W latach 2013-2015, na poziomie krajowym, opracowane i wdrożone zostanie operacyjne prognozowanie z użyciem modelowania w postaci platformy informacyjnej o prognozach krótkoterminowych (24 h, 48 h, 72 h) w zakresie ozonu troposferycznego. Prognozy te będą mogły być wykorzystywane na potrzeby informowania odpowiednich organów administracji rządowej i samorządowej o prognozowanych stężeniach ozonu w powietrzu, w okresie od 1 kwietnia do 30 września, o stanach ostrzegawczo-alarmowych prognozowanych stężeń.

Informacja prezentująca prognozy krótkoterminowe będzie zamieszczona na portalu internetowym GIOŚ prezentującym informacje o jakości powietrza oraz działaniach na rzecz jego poprawy jako prognoza ogólnokrajowa oraz na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jako prognoza wojewódzka.

Zadanie: **Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża**

Celem realizacji zadania jest dostarczenie danych o ładunkach substancji zakwaszających, biogenów oraz metali ciężkich deponowanych do podłoża wraz z opadem atmosferycznym. Dane te umożliwiają śledzenie trendów i tym samym ocenę skuteczności programów redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza; ponadto mogą być wykorzystywane do bilansowania związków eutrofizujących w ramach ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z rolnictwa.

Badania będące kontynuacją dotychczasowych prac będą realizowane w oparciu o sieć krajową, na którą składają się 23 stacje monitorujące chemizm opadów (2 stacje na obszarze województwa lubuskiego - w Zielonej Górze i Gorzowie Wielkopolskim) oraz ok. 162 stacje dostarczające dane o wysokości i pochodzeniu opadów (10 stacji na obszarze województwa lubuskiego), co umożliwi ekstrapolację danych na obszar całego kraju za pomocą metod statystycznych. Próby opadów atmosferycznych zbierane będą przez WIOŚ w Zielonej Górze w sposób ciągły i analizowane w cyklach miesięcznych przez laboratorium WIOŚ. Wyniki badań będą przekazywane do IMGW we Wrocławiu.

W ramach zadania w opadach atmosferycznych badane będą stężenia:

- anionów: SO₄²⁻, NO_x⁻, Cl⁻,
- kationów: NH₄⁺, Na⁺, Ca²⁺, Mg²⁺, K⁺,
- metali ciężkich: Zn, Cu, Pb, Ni, Cd, Cr,

- azotu ogólnego i fosforu ogólnego,
 oraz prowadzone będą pomiary pH i przewodności elektrolitycznej.
 Wyniki badań chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża uzyskane w ramach sieci krajowej będą przekazywane do WIOŚ raz do roku. WIOŚ będzie udostępniał informacje i raporty dotyczące chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża w województwie lubuskim

Tabela 4.1.6. Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża

Blok		Zadanie	
STAN		Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża	
Podsystem			
Monitoring jakości powietrza			
Przepisy prawne		Brak specyficznych regulacji prawnych	
Wykonawcy			
Pomiary		Bazy danych	Nadzór i ocena
IMGW-PIB - pobór prób		IMGW-PIB o. Wrocław /GIOŚ	GIOŚ we współpracy z IMGW-PIB o. Wrocław
WIOŚ - analizy laboratoryjne prób			
Przekazywanie wyników badań /ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Częstotliwość przekazywania wyników badań (min.)	Miejsce przekazania wyników badań
WIOŚ	- wyniki analiz prób opadu	- co miesiąc	IMGW-PIB o. Wrocław

4.2. Podsystem monitoringu jakości wód

4.2.1. Monitoring wód powierzchniowych – wody śródlądowe, wody przejściowe i przybrzeżne

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.– Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145) zwanej dalej ustawą – Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego zgodnie z cyklem gospodarowania wodami, wynikającym z przepisów prawa krajowego, transponujących wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE.

Wyniki prac i badań, oprócz realizacji wyżej określonego celu podstawowego, posłużą także do wypełnienia przez Polskę w latach 2013-2015 obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej (raporty, o których mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE oraz dyrektywie 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych). Ponadto, w ramach podsystemu wypełniane będą zobowiązania Polski wynikające ze współpracy z Komisją Helsińską oraz Europejską Agencją Środowiska, obejmujące m.in.

przekazywanie danych krajowych o jakości wód rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych.

Od roku 2013 program monitoringu wód zostanie uzupełniony o badania i oceny ichtiofauny i makrobezkręgowców bentosowych. Ocena stanu ekologicznego/potencjału ekologicznego jezior będzie wykonywana z uwzględnieniem nowej metodyki do oceny fitoplanktonu. W celu wzmocnienia jakości wyników i pewności ocen określone zostaną warunki brzegowe dotyczące serii danych niezbędnych do wykonania oceny dla poszczególnych wskaźników chemicznych i fizykochemicznych.

W ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych, w latach 2013-2015 WIOŚ w Zielonej Górze będzie realizował oraz uczestniczył w realizacji następujących zadań:

- badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych,
- badania i ocena stanu jezior,
- badania i ocena jakości osadów dennych w rzekach i jeziorach,
- badania elementów hydromorfologicznych dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych.

Program monitoringu realizowany będzie przez WIOŚ w Zielonej Górze w ramach monitoringu diagnostycznego (jeziora oraz jednolite części wód w obszarach ochrony siedlisk i gatunków), operacyjnego (rzeki, jeziora), badawczego oraz dla wszystkich kategorii wód - monitoringu obszarów chronionych. Monitoring obszarów chronionych będzie prowadzony w JCW znajdujących się na obszarach:

- zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych,
- przeznaczonych do wykorzystania rekreacyjnego, w tym kąpieliskowego,
- wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
- położonych na obszarach sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych, których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych.

Punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu obszarów chronionych lokalizowane będą w oparciu o wykazy wód, zaktualizowane charakterystyki jednolitych części wód, a także wykazy wielkości emisji, o których mowa w art. 113 ustawy – Prawo wodne, przekazane przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW) do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W jednym punkcie pomiarowo-kontrolnym może być realizowanych kilka programów badań wynikających ze zdefiniowanego dla poszczególnych celów zakresu parametrów i częstotliwości ich oznaczania.

Zadanie: Badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych

Lata 2013-2015 w zakresie badań i oceny stanu jednolitych części wód rzecznych będą drugą i końcową częścią sześcioletniego cyklu gospodarowania wodami (2010-2015). Głównym celem zadania jest dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym rzek, niezbędną do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

Program monitoringu rzek, w tym zbiorników zaporowych województwa lubuskiego określający prowadzenie badań, lokalizację punktów pomiarowych i realizowany zakres analiz ustalony został zgodnie z założeniami „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013-2015” oraz z obowiązującymi przepisami prawa, z uwzględnieniem wykazów JCWP oraz obszarów chronionych sporządzonych przez Prezesa Krajowego

Zarządu Gospodarki Wodnej, a także wytycznych Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Zakres i częstotliwość badań będą zgodne z zapisami rozporządzenia MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550) i będą zależały od rodzaju programu monitoringu przypisanego do danego punktu pomiarowo-kontrolnego oraz od kategorii wód. Przy projektowaniu sieci ppk i określaniu zakresu pomiarowego w poszczególnych programach monitoringu uwzględniono również zapisy projektu nowelizacji rozporządzenia w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, które wejdzie w życie w 2013 roku.

W latach 2013 - 2015 program monitoringu wód zostanie uzupełniony o badania i oceny ichtiofauny (na poziomie krajowym) i makrobezkręgowców bentosowych (badania prowadzone przez WIOS).

W okresie objętym niniejszym Programem prowadzone będą badania stanu rzek wg programu obejmującego monitoring operacyjny, monitoring badawczy oraz monitoring obszarów chronionych, w którym zostały przewidziane badania jakości wód użytkowych, wymagane m.in. dyrektywami szczegółowymi w zakresie zanieczyszczenia związkami azotu, wykorzystania wody jako źródła zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia. Częstotliwość i zakres badań będą zróżnicowane i zależą od rodzaju punktu oraz celu, dla którego dany punkt pomiarowo-kontrolny został wyznaczony, przy czym przebadane zostaną w ramach przynajmniej jednego cyklu rocznego wszystkie reprezentatywne punkty monitorowania stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych objęte monitoringiem operacyjnym oraz wszystkie punkty monitorowania obszarów chronionych (w tym punkty zlokalizowane na jednolitych częściach wód w obszarach ochrony siedlisk i gatunków objęte programem monitoringu diagnostycznego lub operacyjnego).

Planuje się, że monitoring operacyjny w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów chronionych zlokalizowanych na jednolitych częściach wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (rz. Obrzyca) będzie realizowany przez Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, przy współudziale jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W ramach współpracy planowane jest wzajemne przekazywanie wyników badań w tym szczególnie o wskaźniki mikrobiologiczne wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Reprezentatywne punkty pomiarowo-kontrolne objęte monitoringiem operacyjnym, zlokalizowane w jednolitych częściach wód powierzchniowych, w których jest lub było zlokalizowane źródło zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancji priorytetowych, lub dla których wyniki zrealizowanego w latach 2010-2012 monitoringu diagnostycznego wskazały, że jedna z tych substancji występuje w ilości przekraczającej dopuszczalne stężenia, objęte będą badaniami w zakresie tych substancji corocznie. W przypadku nie wystąpienia przekroczeń w kolejnych latach badania te nie będą kontynuowane.

W wybranych punktach na wodach granicznych wykonywany będzie monitoring badawczy w zakresie ustalonym w ramach umów międzynarodowych. Na potrzeby wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, w ramach monitoringu badawczego, wyznaczony został na obszarze województwa lubuskiego punkt pomiarowo-kontrolny intensywnego monitorowania (Nysa Łużycka – poniżej Gubina).

W przypadku rzek, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził dodatkowo podczas poboru prób biologicznych obserwacje elementów hydrologicznych i morfologicznych. Wyniki tych obserwacji będą zapisywane w protokołach terenowych.

Co roku wykonywana będzie ocena stanu jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem w roku poprzednim. W roku 2013 sporządzone zostanie zbiorcze zestawienie oceny stanu ekologicznego (lub potencjału ekologicznego) oraz stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem w latach 2010-2012. Dane z monitoringu w latach 2013-2015 posłużą do planowanej na rok 2016 aktualizacji zestawienia zbiorczego. Ocena stanu jednolitych części wód wykonywana będzie corocznie, w zakresie wynikającym ze zrealizowanego w danym roku programu badawczego (ocena stanu ekologicznego, względnie, w przypadku sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód, potencjału ekologicznego i/lub ocena stanu chemicznego), z uwzględnieniem zasady dziedziczenia oceny.

Ww. oceny wykonywane będą przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w układzie zlewniowym w oparciu o standardy zapisane w rozporządzeniach Ministra Środowiska do ustawy Prawo wodne, w szczególności w rozporządzeniu MŚ w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych i opracowane przez GIOŚ metodyki. Weryfikacji i scalenia wyników oceny dla obszarów dorzeczy dokonywał będzie Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Dodatkowo, zgodnie z kalendarzem wynikającym z odpowiednich przepisów i dyrektyw, wykonywane będą oceny jednolitych części wód, w których zlokalizowane zostały punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu obszarów chronionych.

Dane z monitoringu realizowanego w latach 2013-2015 posłużą do opracowania oceny stopnia eutrofizacji śródlądowych wód powierzchniowych, którą Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wykona w 2016 roku obejmującą lata 2012-2015. Ocena eutrofizacji wykonana zostanie wg zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, metodyki opracowanej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz wytycznych Komisji Europejskiej.

Dane z monitoringu operacyjnego z okresu 2013-2015 wykorzystane zostaną do planowanej na rok 2016 oceny spełnienia celów środowiskowych przez jednolite części wód zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych.

Planuje się, że na potrzeby odbiorców lokalnych wyniki ww. ocen będą prezentowane również w układzie wojewódzkim (w JCWP i w punktach pomiarowo-kontrolnych).

W związku z brakiem wyznaczonych jednolitych części wód rzecznych dla zbiorników zaporowych na obszarze województwa lubuskiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w latach 2013-2015 nie będzie prowadzić badań zbiorników zaporowych.

W razie konieczności ustanawiany będzie lokalnie monitoring badawczy, którego zakres, częstotliwość badań oraz czas prowadzenia monitoringu ustalany będzie każdorazowo indywidualnie pod kątem przyczyn jego ustanowienia. Zmiany programu monitoringu w zakresie monitoringu badawczego nie będą wymagały aneksowania WPMS, zaś informacje o tych zmianach WIOŚ będzie przekazywał do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Zestawienie informacji o punktach pomiarowo-kontrolnych na rzekach w województwie lubuskim planowanych do badań w ramach poszczególnych rodzajów monitoringu (liczba punktów, lokalizacja itp.) oraz szczegółowy program badań planowanych do realizacji w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek w latach 2013-2015 zawierają tabele 4.2.1.1.1 - 4.2.1.1.2 (zał. 1 i na CD - wersja elektroniczna) oraz 4.2.1.1.3 - 4.2.1.1.5 (załączone w wersji elektronicznej na CD).

Tabela 4.2.1.1. Badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych

Blok		Zadanie	
STAN		Badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych	
Podsystem			
Monitoring jakości wód			
Przepisy prawne		<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) – art. 26; - ustawa z dnia 18 lipca 2001r.- Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r., poz. 145) - art. 38a ust. 2 i 3, art. 47, art. 155a, art. 155b, art. 156; - rozporządzenie MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550); - rozporządzenie MŚ z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1545); - rozporządzenie MŚ z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1549); - rozporządzenie MŚ z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. z 2002 r. Nr 204, poz. 1728); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2093); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485). 	
Wykonawcy			
Pomiary		Bazy danych	Nadzór i klasyfikacja
WIOŚ (w uzasadnionych przypadkach również GIOŚ),		GIOŚ – baza monitoringu wód powierzchniowych (planowane stopniowe wdrażanie systemu informatycznego; do tego czasu dane gromadzone będą w arkuszach w formie.xls) WIOŚ - j.w.	GIOŚ– w skali kraju, w układzie dorzeczy WIOŚ – województwo, w układzie zlewniowym
Przekazywanie wyników badań/ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Częstotliwość przekazywania wyników badań (min)	Miejsce przekazania wyników badań
WIOŚ (inne jednostki)	- wyniki pomiarów wg ustalonego formatu, po wdrożeniu systemu informatycznego - w tym systemie	- co pół roku; po wdrożeniu systemu informatycznego; – co kwartał	GIOŚ
WIOŚ	- oceny stanu wód w województwie oraz w układzie zlewniowym (w ppk oraz w JCW)	- jeden raz w roku;	GIOŚ
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechnianej informacji wynikowej	Częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej (min)	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	- raporty tematyczne;	- fakultatywnie, po zrealizowaniu programu monitoringu (za lata	administracja rządowa i samorządowa,

WIOŚ	- strony internetowe WIOŚ	2010-2012 oraz 2013-2015) - aktualizacja roczna;	uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo.
------	---------------------------	---	--

Zadanie: **Badania i ocena stanu jezior**

Głównym celem zadania jest dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym i chemicznym jezior Polski, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W latach 2013-2015 jeziora badane będą w oparciu o programy pomiarowe monitoringu diagnostycznego, operacyjnego oraz monitoringu obszarów chronionych. W tym okresie program monitoringu jezior zostanie uzupełniony o badania i oceny ichtiofauny (na poziomie krajowym) i makrobezkręgowców bentosowych (badania prowadzone przez WIOŚ).

Jednolite części wód jezior występujące na obszarze chronionym przeznaczonym do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (art. 113 ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne), które nie były dotychczas objęte monitoringiem diagnostycznym, zostaną objęte programem monitoringu obszarów chronionych w zakresie odpowiadającym monitoringowi diagnostycznemu.

Monitoringiem diagnostycznym objęte będą jeziora będące zbiornikami wodnymi o istotnym znaczeniu dla gospodarowania wodami. Dobór jezior do monitoringu diagnostycznego stanowi reprezentację poszczególnych typów, a ich liczba odzwierciedla zróżnicowanie abiotyczne jezior w województwie. Szczególnym rodzajem monitoringu diagnostycznego, monitoringiem reperowym, zostały objęte 22 jeziora określone jako jeziora reperowe (w województwie lubuskim: Tarnowskie Duże i Głębokie). Reprezentują one najpowszechniejsze w Polsce typy jezior oraz pełne spektrum jakości wód. Badania będą prowadzone co roku i z częstotliwością badań elementów fizykochemicznych zwiększoną do 6 razy w każdym cyklu rocznym. Ma to na celu dostarczenie danych o dynamice zmian stanu jezior (w tym o skali zmienności jakości wód z roku na rok) w różnych warunkach antropopresji, co powinno ułatwić interpretację wyników badań jezior monitorowanych z mniejszą częstotliwością.

Monitoringiem operacyjnym zostaną objęte jeziora zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, których liczba i dobór uzależnione są od typów wód, presji i zagrożeń w województwie. W okresie 2013-2015 każde z nich zostanie objęte jednym pełnym cyklem rocznym. Jednolite części wód właściwe do monitorowania zostały wyznaczone na podstawie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, a zakres i częstotliwość badań będą zgodne z zapisami rozporządzenia MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550). Przy projektowaniu sieci ppk i określaniu zakresu pomiarowego w poszczególnych programach monitoringu uwzględniono również zapisy projektu nowelizacji rozporządzenia w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, które wejdzie w życie w 2013 roku.

Wyniki uzyskane w ramach monitoringu operacyjnego posłużą do corocznej oceny stanu ekologicznego i/lub chemicznego (w zależności od zrealizowanego programu), która wykonywana będzie dla jezior przebadanych w poprzednim roku oraz do oceny eutrofizacji wód. Analogicznie, w każdym roku ocenie poddawane będą jeziora objęte rok wcześniej monitoringiem diagnostycznym. Po raz pierwszy zastosowana będzie zasada dziedziczenia oceny.

Klasyfikacja stanu ekologicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód jeziornych wykonywana będzie przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w układzie administracyjnym, w oparciu o standardy zapisane w rozporządzeniach MŚ do ustawy Prawo wodne i opracowane przez GIOŚ metodyki. Weryfikacji i scalenia wyników oceny dla obszarów dorzeczy dokonywał będzie Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

W 2013 roku wykonana zostanie ocena stanu jednolitych części wód jeziornych za rok 2012 oraz zbiorcze zestawienie oceny stanu ekologicznego (lub potencjału ekologicznego) oraz stanu chemicznego jednolitych części wód tej kategorii objętych monitoringiem w latach 2010-2012. Dane z monitoringu w latach 2013-2015 posłużą do planowanej na rok 2016 aktualizacji zestawienia zbiorczego za lata 2010-2015, ponadto planowane jest również wykonanie ekstrapolacji wyników na jeziora o powierzchni większej niż 50 ha, nieobjętych w tym czasie monitoringiem diagnostycznym. Planuje się również zastosowanie zasady dziedziczenia oceny. Dane z monitoringu realizowanego w latach 2013-2015 posłużą do opracowania oceny stopnia eutrofizacji śródlądowych wód powierzchniowych, którą Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wykona w 2016 roku i obejmowała będzie lata 2012-2015. Ocena eutrofizacji wykonana zostanie wg zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, metodyki opracowanej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz wytycznych Komisji Europejskiej. Na potrzeby odbiorców wojewódzkich, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska zaprezentuje wyniki ww. ocen zestawione również w układzie granic administracyjnego województwa.

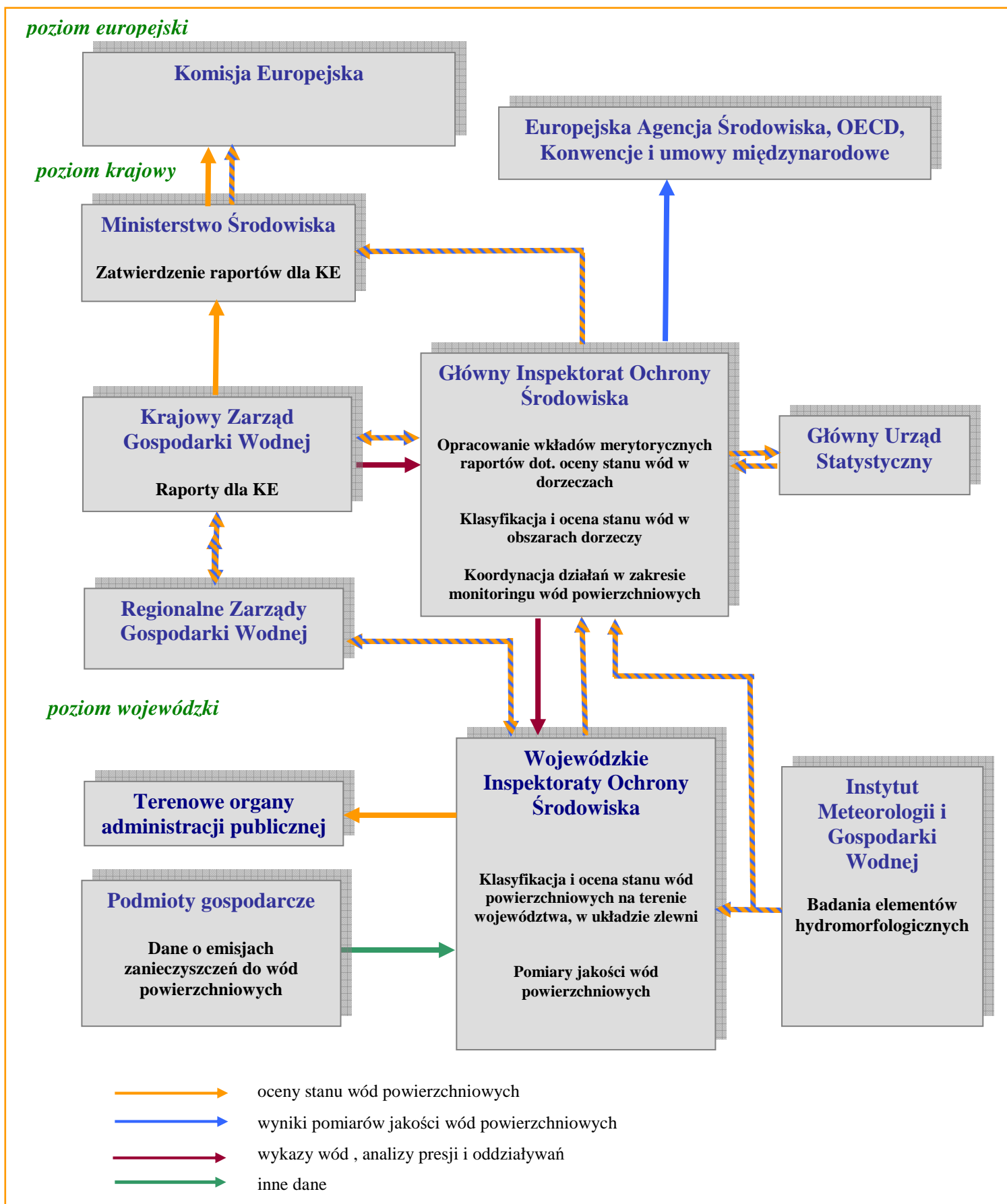
W latach 2013–2015 w punktach, w których stwierdzono lub zostanie stwierdzone przekroczenie substancji priorytetowych planuje się ich corocznie badania. W przypadku nie wystąpienia przekroczeń w kolejnych latach badania te nie będą kontynuowane.

W razie konieczności ustanawiany będzie lokalnie monitoring badawczy, którego zakres, częstotliwość badań oraz czas prowadzenia monitoringu badawczego ustalany będzie każdorazowo indywidualnie pod kątem przyczyn jego ustanowienia. Zmiany programu monitoringu w zakresie monitoringu badawczego nie będą wymagały aneksowania WPMS, zaś informacje o tych zmianach WIOŚ będzie przekazywał do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Informacje na temat punktów pomiarowo-kontrolnych w monitoringuj jezior oraz szczegółowy program badań jezior planowany do realizacji w latach 2013-2015 przedstawiają tabele 4.2.1.2.1 – 4.2.1.2.2 (zał. 1 i wersja elektroniczna na CD) oraz 4.2.1.2.3 - 4.2.1.2.5 (załączone w wersji elektronicznej na CD).

Tabela 4.2.1.2. Badania i ocena stanu jezior

Blok		Zadanie	
Stan		Badania i ocena stanu jezior	
Podsystem			
Monitoring jakości wód			
Przepisy prawne		<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) – art. 26; - ustawa z dnia 18 lipca 2001r.- Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r., poz. 145) - art. 38a ust. 2 i 3, art. 47, art. 155a, art. 155b, art. 156; - rozporządzenie MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550); - rozporządzenie MŚ z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1545); - rozporządzenie MŚ z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1549); - rozporządzenie MŚ z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. z 2002 r. Nr 204, poz. 1728); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2093); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485). 	
Wykonawcy			
Pomiary		Bazy danych	Nadzór i ocena
WIOŚ (w uzasadnionych przypadkach również GIOŚ)		GIOŚ – baza monitoringu wód powierzchniowych (planowane stopniowe wdrażanie systemu; do tego czasu dane gromadzone będą w arkuszach w formacie.xls) WIOŚ - j.w.	GIOŚ – w skali kraju, w układzie dorzeczy WIOŚ – województwo, w układzie dorzeczy
Przekazywanie wyników badań/ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Częstotliwość przekazywania wyników badań (min.)	Miejsce przekazania wyników badań
WIOŚ	- wyniki pomiarów wg ustalonego formatu, po wdrożeniu systemu informatycznego - w tym systemie	- jeden raz w roku; po wdrożeniu systemu informatycznego – co kwartał	GIOŚ
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechnianej informacji wynikowej	Częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej (min.)	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	- raporty tematyczne	- fakultatywnie, po zrealizowaniu programu monitoringu (za lata 2010-2012 oraz 2013-2015)	administracja rządowa i samorząd., uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo
WIOŚ	- strona internetowa WIOŚ	- aktualizacja roczna	

Rys. 4.2.1.1. Schemat przepływu informacji dotyczących jakości wód powierzchniowych

Zadanie: Badania i ocena jakości osadów dennych w rzekach i jeziorach.

Celem monitoringu osadów dennych rzek i jezior jest analiza długoterminowych trendów zmian stężeń substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń ulegających bioakumulacji, a także kontrola stężeń metali ciężkich i szkodliwych substancji organicznych akumulowanych w osadach.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie prowadzi badań związanych z realizacją tego zadania, będzie jednakże wykorzystywał wyniki prac realizowanych w jego ramach przez GIOŚ.

Zadanie: Badania elementów hydromorfologicznych dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych

Monitoring elementów hydromorfologicznych jest jednym z elementów oceny stanu ekologicznego i potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. W celu zdobycia informacji dot. warunków hydrologicznych i morfologicznych wspierających ocenę stanu jednolitych części wód, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził podczas poborów prób biologicznych obserwacje elementów hydrologicznych i morfologicznych. Wyniki tych obserwacji będą zapisywane w protokołach terenowych.

Zgodnie z obowiązkiem ustawowym zawartym w art. 155a ustawy - Prawo wodne badanie stanu elementów hydromorfologicznych wykonywane będzie przez Państwową Służbę Hydrologiczno-Meteorologiczną.

4.2.2. Monitoring jakości wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych.

Przedmiotem monitoringu będzie 161 jednolitych części wód podziemnych na obszarze kraju (w tym 22 na obszarze województwa lubuskiego), z uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, znajdujących się na terenie niektórych jednolitych części wód podziemnych.

Wyniki badań i ocen wykonywanych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych posłużą do optymalizacji działań związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód podziemnych, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych; będą także wykorzystane na potrzeby wypełnienia obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej) (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (tzw. dyrektywy wód podziemnych) (Dz. Urz. UE L 372 z 27.12.2006, str.19) oraz dyrektywy Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (tzw. Dyrektywy Azotanowej) (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str.1).

Ogólne zapisy dotyczące badania i oceny wód podziemnych są ujęte w art. 38a ust. 1, art.47 oraz art. 155a i 155b ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.– Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145). Szczegółowe regulacje odnośnie oceny stanu wód podziemnych są zawarte

w rozporządzeniu MŚ z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896), natomiast szczegółowe regulacje dotyczące badań monitoringowych są zawarte w rozporządzeniu MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie formy i sposobu prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550).

Zadanie: Badania i ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych

Badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych na terenie województwa lubuskiego będą prowadzone przez PIG (na zlecenie GIOŚ) w ramach:

- monitoringu diagnostycznego, którym będą objęte wszystkie jednolite części wód podziemnych;
- monitoringu operacyjnego, którym objęte będą jednolite części wód podziemnych uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych;
- monitoringu badawczego, ustanawianego w razie potrzeb, którego zakres i częstotliwość będzie ustalana każdorazowo pod kątem przyczyn jego ustanowienia.

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych.

Przedmiotem monitoringu realizowanego na poziomie krajowym będzie 161 jednolitych części wód podziemnych (w tym 22 na terenie województwa lubuskiego), ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, znajdujących się na terenie niektórych jednolitych części wód podziemnych.

Badania monitoringowe będą prowadzone w oparciu o zweryfikowaną i poszerzoną do około 1000 punktów, krajową sieć punktów pomiarowych (studnie wiercone, piezometry) spełniających kryteria zgodne z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej (w tym około 54 punkty na obszarze województwa lubuskiego w ramach monitoringu diagnostycznego). W skład punktów pomiarowych będą wchodziły: część punktów dotychczas funkcjonujących w ramach monitoringu, nowe punkty wybrane spośród istniejących otworów hydrogeologicznych (ze szczególnym uwzględnieniem czynnych ujęć wody pitnej) oraz punkty pomiarowe wykonane jako nowe. Każdemu z punktów zostaną przypisane określone zakresy pomiarowe stanowiące wypełnianie wymagań dyrektyw unijnych.

Większość punktów pomiarowych będzie ujmowała płytkie poziomy wodonośne występujące przeważnie w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego rozprzestrzenionego najpowszechniej na terenie kraju, a pozostałe punkty pomiarowe będą ujmowały głębsze poziomy wodonośne, występujące w starszych strukturach hydrogeologicznych.

Na terenie województwa lubuskiego nie jest prowadzony monitoring wód podziemnych na poziomie regionalnym. Ponadto na terenie województwa nie występują obszary narażone na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze będzie dysponował wynikami badań i oceny stanu wód podziemnych, wykonanych w ramach sieci krajowej – w układzie województw, tzn. - w odniesieniu do punktów pomiarowych zlokalizowanych na terenie województwa lubuskiego. Wyniki będą udostępniane na stronie internetowej WIOŚ oraz publikowane w opracowywanych raportach o stanie środowiska.

Tabela 4.2.2.1. Badania i ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych

Blok		Zadanie	
STAN		Badania i ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych	
Podsystem			
Monitoring jakości wód			
Przepisy prawne		<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) – art. 26; - ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145) – art. 38a ust.1, art. 155a, art.155b; - rozporządzenie MŚ z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2093); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896); - rozporządzenie MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485). 	
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechnianej informacji wynikowej	Częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej (min)	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	- strony internetowe WIOŚ	- aktualizacja roczna;	administracja rządowa i samorządowa, uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo

4.2.3. Monitoring Morza Bałtyckiego

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu ekosystemu Morza Bałtyckiego oraz jego ochrony przed zanieczyszczeniem.

Zadanie: **Badania i ocena ładunków wprowadzanych do Bałtyku**

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze nie prowadzi badań związanych z realizacją tego zadania.

4.3. Podsystem monitoringu hałasu

Zgodnie z art. 26 i 117 ustawy – Prawo ochrony środowiska jednym z zadań PMŚ jest uzyskiwanie danych oraz ocena i obserwacja zmian stanu akustycznego środowiska.

Celem funkcjonowania podsystemu jest zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej w szczególności poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące oddziaływanie, np. ekrany akustyczne.

Według art. 117 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

Zgodnie z przepisami art. 118 ustawy Prawo ochrony środowiska, na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska starosta sporządza mapy akustyczne dla aglomeracji. Zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem jest obowiązany sporządzić również mapy akustyczne, jeśli eksploatacja jego dróg, linii kolejowych i lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Wg ustawy - Prawo ochrony środowiska, obowiązek opracowania map akustycznych w przypadku aglomeracji spoczywa na staroście; w przypadku źródeł liniowych i lotnisk – na zarządzających tymi obiektami, którzy z kolei przekazują te mapy do wykorzystania m. in. do właściwego WIOŚ.

Zgodnie z postanowieniami dyrektywy 2002/49/WE i przepisami prawa krajowego realizowany był do dnia 30 czerwca 2012 r. drugi etap mapowania akustycznego obejmujący miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz wszystkie główne drogi, przez które rocznie przejeżdża ponad 3 mln pojazdów, główne linie kolejowe, po których rocznie przejeżdża 30 tys. pociągów, w tym kolejny cykl dla miast o liczbie mieszkańców mających ponad 250 tys. mieszkańców, wszystkie główne drogi, przez które rocznie przejeżdża ponad 6 mln pojazdów, główne linie kolejowe, po których rocznie przejeżdża 60 tys. pociągów oraz główne porty lotnicze, na których odbywa się ponad 50 tys. przemieszczeń rocznie, wykazujące stan w poprzednim roku kalendarzowym. Na pozostałych obszarach nieobjętych procesem opracowania map akustycznych, oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. W związku z przewidywanymi bardzo poważnymi opóźnieniami wykonania map akustycznych przez prezydentów miast i zarządzających drogami i liniami kolejowymi przekazanie ich do WIOŚ przeciągnie się na lata 2013 i 2014.

Zadanie: Pomiary i ocena stanu akustycznego środowiska

Zadanie dotyczy pomiarów i ocen hałasu emitowanego przez źródła:

- przemysłowe oraz
- komunikacyjne (drogi, linie kolejowe, tramwajowe oraz lotniska).

Badania obejmują wyznaczanie równoważnego poziomu hałasu i warunków poza akustycznych. Ponadto, dla potrzeby prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem wyznaczone zostaną wartości wskaźników L_{DWN} i L_N z uwzględnieniem danych meteorologicznych.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska został ustawowo zobowiązany do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych. Natomiast w odniesieniu do obszarów, na których mapy akustyczne są wykonywane, Wojewódzki Inspektor ma obowiązek gromadzenia danych nt. wykonanych map (zgodnie z art. 120 ustawy Poś) i przechowywania ich w rejestrze (art. 120a).

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach PMŚ podejmuje więc działania w zakresie badania i oceny stanu akustycznego środowiska w sposób zróżnicowany, w zależności od tego, czy obszar działania znajduje się poza zakresem realizacji obligatoryjnych map akustycznych czy też podlega procesowi realizacji map akustycznych.

W odniesieniu do obszarów, na których obowiązkowe mapy akustyczne nie są i nie będą wykonywane, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 2013 – 2015 zrealizuje badania hałasu drogowego i hałasu przemysłowego.

Zakres podejmowanych prac pomiarowych podzielono na:

- zakres podstawowy (w większości – obowiązkowy zakres badań pozwalający na spełnienie wymagań dostarczenia danych w ramach statystyki państwowej),
- zakres rozszerzony realizujący w pełni potrzeby monitorowania stanu akustycznego środowiska (w oparciu o szczegółowe wytyczne).

Mierzonymi wskaźnikami poziomu **hałasu przemysłowego** są poziomy L_{AeqD} oraz L_{AeqN} , których wartości są wykorzystywane do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska. W ramach pomiarów hałasu drogowego mierzonymi wskaźnikami **hałasu drogowego** (ulicznego) są poziomy L_{AeqD} oraz L_{AeqN} oraz (jeśli to niezbędne) poziomy ekspozycyjne L_{AE} , i poziom statystyczny L_{A95} . W wybranych punktach określa się wartości poziomów długookresowych L_{DWN} oraz L_N .

W ramach badań hałasu drogowego pomiary hałasu będą prowadzone corocznie w trzech różnych obszarach na terenie województwa. Badania poziomów długookresowych (poziom L_{DWN} oraz L_N , które służą do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem) wykonywane będą w każdym wyznaczonym obszarze w określonych porach roku, z uwzględnieniem zróżnicowanych aktywności źródeł hałasu i warunków meteorologicznych na przestrzeni danego roku..

W przypadku badań w celu określenia wartości wskaźników długookresowych - minimalna długość pomiarów na danym obszarze wynosi łącznie 6 - 8 dób pomiarowych, z czego:

- 2 doby w dni powszednie oraz 1 doba podczas weekendu, w okresie wiosennym,
- 2 doby w dni powszednie oraz 1 doba podczas weekendu, w okresie jesiennym.

oraz dodatkowo – w miarę możliwości badania hałasu w porze letniej obejmujące:

- 1 dobę w dni powszednie,
- 1 dobę w okresie weekendu.

W pozostałych punktach pomiarowych zlokalizowanych w wytypowanych obszarach, o łącznej liczbie nie mniejszej niż 10 (wliczając w to punkty badań długookresowych), wykonuje się corocznie pomiary hałasu drogowego prowadzące do określenia wartości wskaźników L_{AeqD} oraz L_{AeqN} , w oparciu o obowiązujące w tym zakresie metody referencyjne. W punktach pomiarowych, w których zostały stwierdzone przekroczenia poziomów dopuszczalnych pomiary zostaną powtórzone w kolejnych latach w wybranych punktach.

W badaniach monitoringowych hałasu Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wykorzystywał będzie automatyczny system mobilnego monitoringu hałasu.

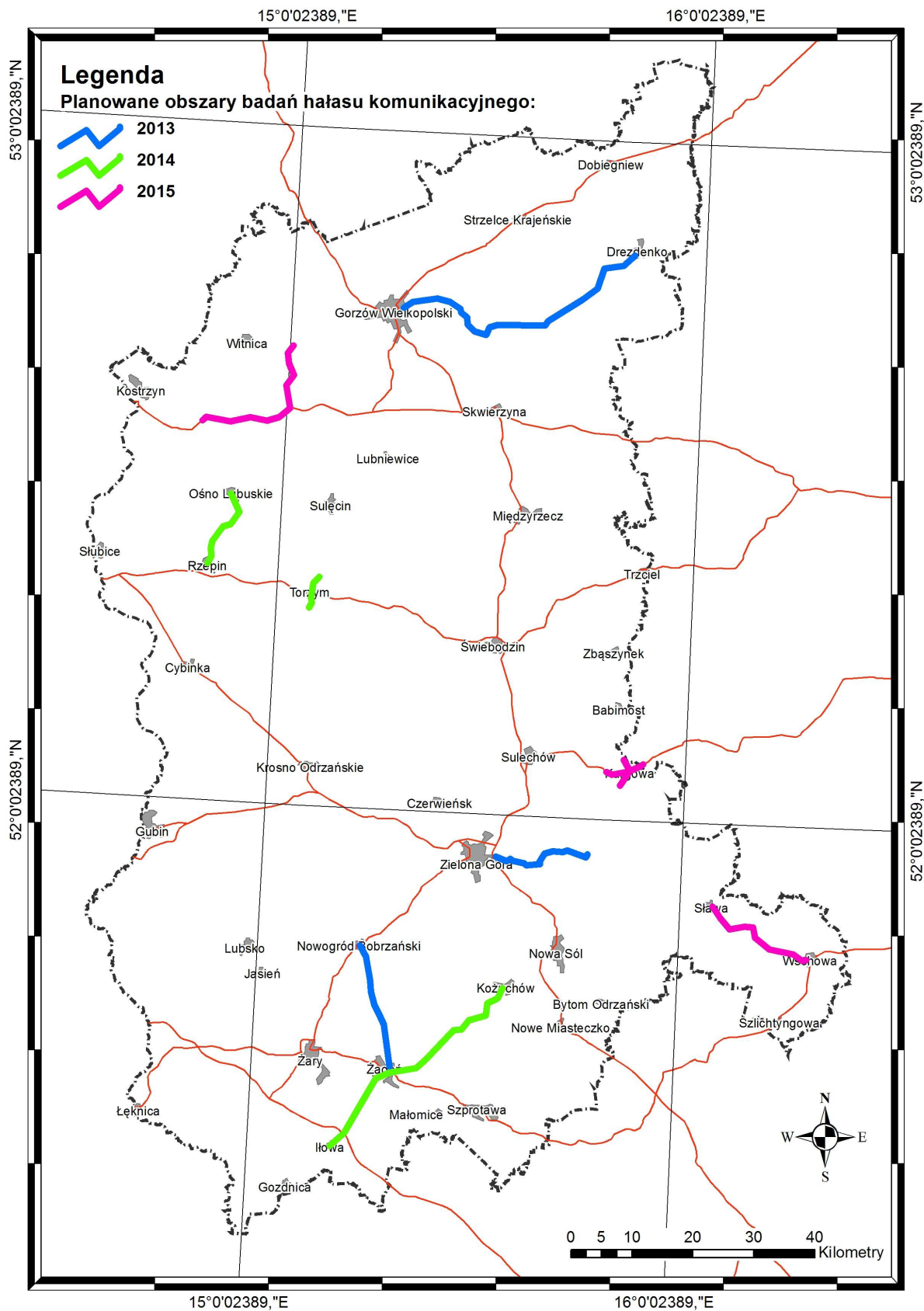
Poza ww. badaniami hałasu, stosownie do ogólnych kompetencji wynikających z ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, wykonywane będą także oceny klimatu akustycznego w skali województwa.

Dla potrzeb realizacji zadań Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze planuje:

- wykonanie badań własnych,
- wykorzystanie badań prowadzonych przez inne jednostki z mocy prawa wykonujących pomiary hałasu (art. 147 i 175 ustawy – Prawo ochrony środowiska),

- pozyskanie danych o poziomie hałasu emitowanego ze źródeł przemysłowych - w ramach ich kontroli,
- sukcesywne gromadzenie map akustycznych,
- prowadzenie wojewódzkiego rejestru stanu akustycznego środowiska,
- przekazywanie zawartości wojewódzkiego rejestru do GIOŚ.

Zestawienie obszarów pomiarowych przedstawiają tabele 4.3.1. – 4.3.3. oraz rysunek 4.3.1.

Rys. 4.3.1. Planowane obszary badań hałasu komunikacyjnego na terenie województwa lubuskiego w latach 2013-2015

Tabela 4.3.1. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu hałasu w województwie lubuskim w roku 2013

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe	Obiekt objęty obowiązkiem mapowania akustycznego	Liczba punktów pomiarowych	Wskaźnik akustyczny					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy	Sposób udostępniania wyników badań
				L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy													
1	droga nr 158 (Drezdenko – Gorzów Wlkp.)	Nie	4	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, interent
2	droga nr 295 (Nowogród Bobrzański – Żagań)	Nie	3	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, interent
3	droga nr 282 (Stary Kisielin – Miłsko)	Nie	3	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, interent
Hałas kolejowy													
Hałas instalacyjny, porty													
Hałas tramwajowy													
Hałas lotniczy													

Objaśnienie do tabeli 4.3.1.:

L_D – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory dnia (6:00 – 18:00)

L_W – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} - wskaźnik „krótkookresowy” poziomu hałasu dla pory dnia (6:00 – 22:00)

L_{AeqN} – wskaźnik „krótkookresowy” poziomu hałasu dla pory nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie 1 doby, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

Tabela 4.3.2. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu hałasu w województwie lubuskim w roku 2014

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe	Obiekt objęty obowiązkiem mapowania akustycznego	Liczba punktów pomiarowych	Wskaźnik akustyczny					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy	Sposób udostępniania wyników badań
				L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy													
1	droga nr 134 (Ośno Lubuskie – Rzepin)	Nie	4	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, interent
2	Torzym (droga nr 138)	Nie	2	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, interent
3	droga nr 296 (Howa – Żagań – Kozuchów)	Nie	4	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, interent
Hałas kolejowy													
Hałas instalacyjny, porty													
Hałas tramwajowy													
Hałas lotniczy													

Objaśnienie do tabeli 4.3.2.:

L_D – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory dnia (6:00 – 18:00)

L_W – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} - wskaźnik „krótkookresowy” poziomu hałasu dla pory dnia (6:00 – 22:00)

L_{AeqN} – wskaźnik „krótkookresowy” poziomu hałasu dla pory nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie 1 doby, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

Tabela 4.3.3. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu hałasu w województwie lubuskim w roku 2015

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe	Obiekt objęty obowiązkiem mapowania akustycznego	Liczba punktów pomiarowych	Wskaźnik akustyczny					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy	Sposób udostępniania wyników badań
				L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy													
1	Nowiny Wielkie – Krzeszyce – Słońsk (droga nr 22, droga nr 131)	Nie	4	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, internet
2	droga nr 278 (Sława – Wschowa)	Nie	3	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, internet
3	Kargowa (droga nr 32, droga nr 313)	Nie	3	x	x	x	x	x	x			wiosenny, letni, jesiennie-zimowy	raport, internet
Hałas kolejowy													
Hałas instalacyjny, porty													
Hałas tramwajowy													
Hałas lotniczy													

Objaśnienie do tabeli 4.3.3.:

L_D – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory dnia (6:00 – 18:00)

L_W – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – wskaźnik długookresowy poziomu hałasu dla pory nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} - wskaźnik „krótkookresowy” poziomu hałasu dla pory dnia (6:00 – 22:00)

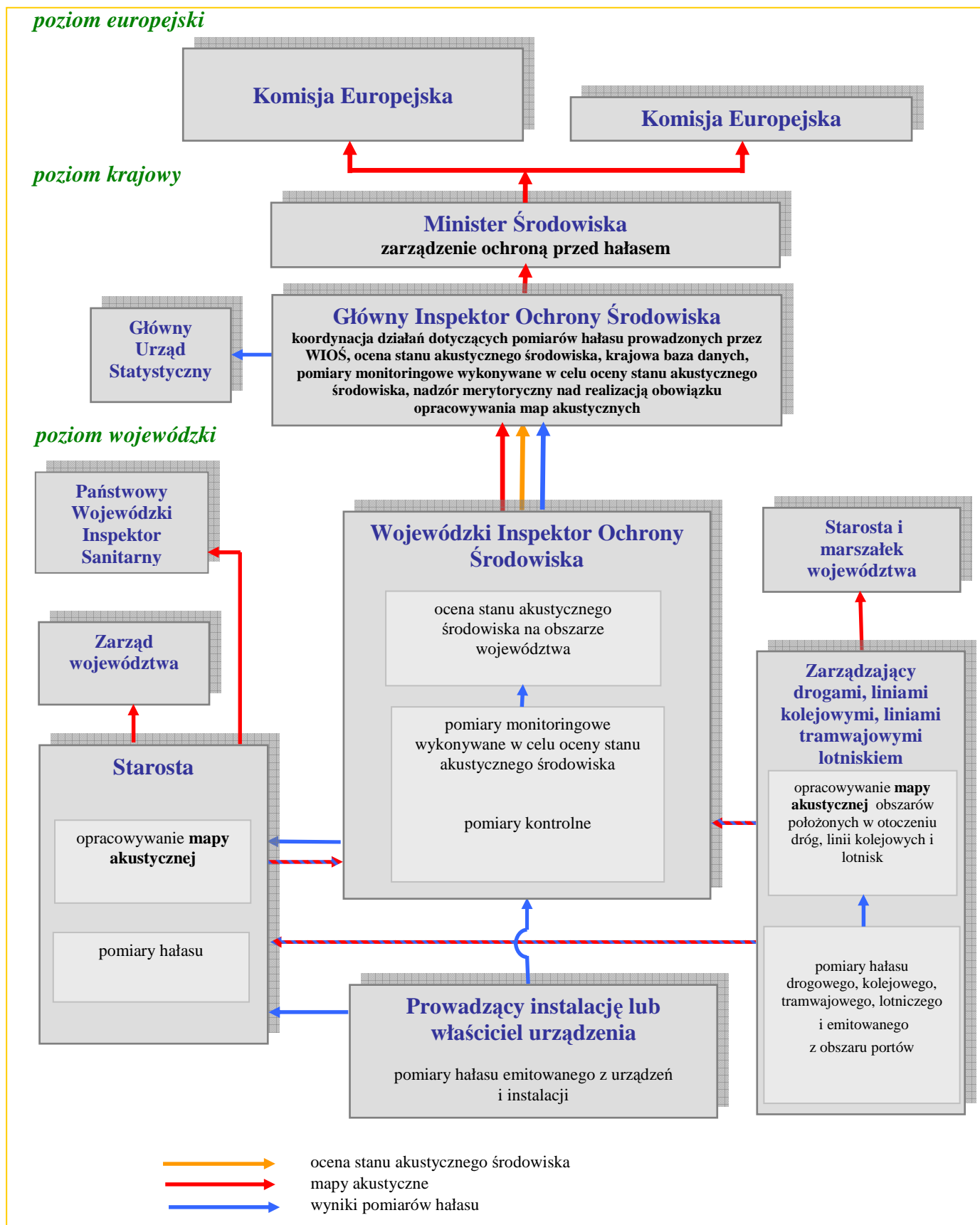
L_{AeqN} – wskaźnik „krótkookresowy” poziomu hałasu dla pory nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie 1 doby, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

Tabela 4.3.4. Pomiary i ocena stanu akustycznego środowiska

Blok		Zadanie	
STAN		Pomiary i ocena stanu akustycznego środowiska	
Podsystem			
Monitoring hałasu			
Przepisy prawne		<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) art. 26, 112b, 113, 117, 118a, 120, 120a, 148, 149, 176, 177 i 179; - rozporządzenie MŚ z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika hałasu L_{DWN} (Dz. U. z 2010 r. Nr 215, poz. 1414); - rozporządzenie MŚ z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826); - rozporządzenie MŚ z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109); - rozporządzenie MŚ z dnia 1 października 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji (Dz. U. z 2007 r. Nr 187, poz. 1340); - rozporządzenie MŚ z dnia 25 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących rejestru zawierającego informacje o stanie akustycznym środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 82, poz. 500); - rozporządzenie MŚ z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. z 2008 r. Nr 206, poz. 1291); - rozporządzenie MŚ z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji (Dz. U. z 2008 r. Nr 215, poz. 1366); - rozporządzenie MŚ z dnia 16 czerwca 2011 r. sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz.U. z 2011 r. Nr 140, poz. 824 z późn.zm.); - rozporządzenie MŚ z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów, które powinny być przekazywane właściwym organom ochrony środowiska, oraz terminy i sposoby ich prezentacji (Dz. U. z 2003 Nr 18, poz. 164) – do czasu wydania nowego rozporządzenia na podstawie art. 177 ustawy – Poś; - rozporządzenie MŚ z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie dróg, linii kolejowych i lotnisk, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, dla których wymagane jest sporządzanie map akustycznych, oraz sposoby określania granic terenów objętych tymi mapami (Dz. U. z 2007 r. Nr 1, poz. 8); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485). 	
Wykonawcy			
Pomiary		Bazy danych	Nadzór i ocena
WIOŚ (w tym pomiary kontrolne)		GIOŚ– krajowy rejestr stanu akustycznego	GIOŚ - nadzór i ocena w skali kraju
Przekazywanie wyników badań/ocen			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników badań	Częstotliwość przekazywania wyników badań (min)	Miejsce przekazania wyników badań
starosta	- mapy akustyczne; wyniki pomiarów własnych	- 2013, 2014 rok	WIOS

zarządzający drogą, linią kolejową, portem, lotniskiem	- wyniki pomiarów własnych, w szczególności wyniki analiz po realizacyjnych i przeglądów ekologicznych - dane z map akustycznych	- sukcesywnie, w miarę pozyskiwanych wyników badań - 2013, 2014 rok	WIOŚ WIOŚ
WIOŚ	- wyniki pomiarów własnych i innych jednostek ujętych w wojewódzkim programie monitoringu	- raz w roku wg Programu Badań Statystycznych	GIOŚ
WIOŚ	- wyniki pomiarów w uzgodnionym formacie	- raz w roku, interwencyjne na bieżąco	starosta
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechnianej informacji wynikowej	Częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej (min)	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	- strona internetowa	- aktualizacja roczna	administracja rządowa i samorządowa, uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo

Rys. 4.3.2. Schemat przepływu informacji dotyczących stanu akustycznego środowiska

4.4. Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 123 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy pola elektromagnetyczne (PEM) są to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz.

W latach 2013-2015 kontynuowane będą prace w ramach podsystemu monitoringu PEM w zakresie obserwacji poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku z uwzględnieniem zmian zachodzących na przestrzeni lat objętych monitoringiem. Podstawowym założeniem tej obserwacji jest śledzenie zmian poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w powiązaniu z informacją o występowaniu źródeł pól elektromagnetycznych, mogących powodować przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r., w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

Zadanie: **Pomiary monitoringowe i ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku**

Zadanie ma na celu monitorowanie poziomu wartości parametrów charakteryzujących pola elektromagnetyczne wytwarzane i wprowadzane do środowiska w sposób sztuczny przez źródła pól elektromagnetycznych występujące w naszym otoczeniu głównie przez obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowych.

Prowadzenie pomiarów monitoringowych w celu przeprowadzenia oceny jest zadaniem Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Zakres i sposób prowadzenia tych badań określa rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645). Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w latach 2013-2015 będzie kontynuował pomiary monitoringowe poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku poprzez pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, dla terenów dostępnych dla ludności. Na terenie województwa pomiary będą wykonywane w 135 punktach pomiarowych, w trzyletnim cyklu, po 15 punktów dla trzech typów terenów dostępnych dla ludności tj. w: centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., w pozostałych miastach i na terenach wiejskich. W roku 2013 zakończy się drugi trzyletni cykl pomiarowy obejmujący lata 2011-2013, a w latach 2014 i 2015 będą prowadzone pomiary z kolejnego, trzeciego, trzyletniego cyklu pomiarowego obejmującego lata 2014-2016.

Zestawienie planowanych punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie lubuskim w latach 2013-2015 zawierają tabele 4.4.1-4.3.3. Pomiary nastąpią w punktach ustalonych z grupą pomiarową zgodnie z obowiązującymi wytycznymi przed wykonaniem pomiarów w danym roku.

Tabela 4.4.1. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie lubuskim w roku 2013

Lp.	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych *	
			szerokość dd°mm'ss,s"	długość dd°mm'ss,s"
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
1	Gorzów Wlkp.	ul. Przemysłowa	52°43'33,5"	15°14'29,0"
2	Gorzów Wlkp.	ul. Szczanieckiej	52°45'01,2" *	15°13'41,3" *
3	Gorzów Wlkp.	ul. Kobylogórska	52°43'07,2" *	15°15'19,2" *
4	Gorzów Wlkp.	ul. Kombatantów	52°45'33,8" *	15°15'46,7" *
5	Gorzów Wlkp.	ul. Czereśniowa	52°44'57,0"	15°14'54,8"
6	Gorzów Wlkp.	ul. Nowa	52°44'17,3"	15°14'57,2"
7	Gorzów Wlkp.	ul. Piłsudskiego	52°44'26,6"	15°14'39,9"
8	Zielona Góra	ul. Dekoracyjna	52°34'57,8"	15°29'09,3"
9	Zielona Góra	ul. Boh. Westerplatte	51°56'39,2"	15°30'39,9"
10	Zielona Góra	ul. Braniborska	51°56'04,0"	15°31'55,4"
11	Zielona Góra	ul. Piwna	51°55'41,3"	15°30'35,7"
12	Zielona Góra	ul. Mickiewicza	51°56'19,5"	15°30'35,2"
13	Zielona Góra	ul. Jaskółcza	51°55'32,9"	15°30'15,0"
14	Zielona Góra	ul. Sulechowska	51°57'07,7"	15°31'42,8"
15	Zielona Góra	ul. Poznańska	51°58'11,0"	15°32'28,2"
Pozostałe miasta				
1	Strzelce Krajeńskie		52°52'13,5"	15°32'02,4"
2	Słubice		52°20'58,5"	14°33'48,2"
3	Kostrzyn		52°35'18,3"	14°39'33,6"
4	Drezdenko		52°50'05,3"	15°50'39,8"
5	Gozdnica		51°26'20,0"	15°05'38,6"
6	Czerwieńsk		52°00'51,5"	15°24'55,7"
7	Jasień		51°44'38,8"	15°00'49,1"
8	Łęknica		51°32'08,4"	14°44'13,3"
9	Nowe Miasteczko		51°41'40,8"	15°44'12,9"
10	Bytom Odrzański		51°43'53,2"	15°49'30,0"
11	Szlichtyngowa		51°42'35,5"	16°14'31,9"
12	Sława		51°52'36,2"	16°04'41,2"
13	Iłowa		51°29'52,0"	15°11'02,0"
14	Wschowa		51°48'17,0"	16°20'00,7"
15	Małomice		51°32'56,0"	15°26'52,1"
Tereny wiejskie				
1	Gądków Wielki		52°14'29,0"	14°58'31,9"
2	Tuczno		52°58'38,5"	15°29'36,5"
3	Jenin		52°42'02,3"	15°06'50,3"
4	Murzynowo		52°38'39,1"	15°27'17,8"
5	Santok		52°44'16,3"	15°24'34,4"
6	Trzebiszewo		52°37'30,4"	15°24'08,1"
7	Radachów		52°29'37,8"	14°54'42,1"
8	Boczów		52°19'17,1"	14°56'15,2"

9	Kunowice		52°20'34,5''	14°38'14,5''
10	Lutol Suchy		52°20'09,3''	15°43'24,0''
11	Długie		52°54'32,9''	15°39'47,0''
12	Dąbie		52°00'38,9''	15°09'06,2''
13	Jelenin		51°40'08,6''	15°27'44,4''
14	Radwanów		51°47'57,3''	15°29'26,4''
15	Przylep		51°58'08,3''	15°26'58,9''

* punkty, dla których współrzędne geograficzne zostały zmienione

Tabela 4.4.2. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie lubuskim w roku 2014

Lp.	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych *	
			szerokość dd°mm'ss,s''	długość dd°mm'ss,s''
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
1	Gorzów Wlkp.	ul. Kosynierów Gdyńskich 71	52°44'17,7''	15°13'43,4''
2	Gorzów Wlkp.	ul. Gwiazdzista 3	52°43'37,6''	15°12'28,4''
3	Gorzów Wlkp.	ul. Dzieci Wrzesińskich 1	52°43'57,3''	15°14'35,0''
4	Gorzów Wlkp.	ul. Zubrzyckiego 13	52°44'18,8''	15°15'20,6''
5	Gorzów Wlkp.	ul. Niemcewicza 24	52°44'15,3''	15°12'27,5''
6	Gorzów Wlkp.	ul. Czartoryskiego	52°45'47,3''	15°14'34,5''
7	Gorzów Wlkp.	ul. Budowlanych 10	52°43'24,0''	15°13'44,0''
8	Zielona Góra	ul. Kisielińska	51°56'16,8''	15°13'43,5''
9	Zielona Góra	ul. Podgórna	51°56'22,6''	15°30'41,1''
10	Zielona Góra	ul. Struga	51°55'45,1''	15°31'26,2''
11	Zielona Góra	pl. Pocztowy	51°56'14,4''	15°30'20,2''
12	Zielona Góra	ul. Wiśniowa	51°55'48,7''	15°29'38,8''
13	Zielona Góra	ul. Zawadzkiego	51°55'49,6''	15°29'23,3''
14	Zielona Góra	ul. Energetyków	51°57'08,8''	15°29'22,3''
15	Zielona Góra	ul. Prosta	51°56'37,1''	15°28'30,3''
Pozostałe miasta				
1	Międzyrzecz		52°26'42,9''	15°35'09,9''
2	Skwierzyna		52°35'55,2''	15°30'14,9''
3	Słubice		52°21'21,5''	14°33'45,7''
4	Sulęcín		52°26'38,9''	15°07'06,7''
5	Torzým		52°18'48,1''	15°03'29,4''
6	Drezdenko		52°50'28,8''	15°49'29,4''
7	Strzelce Krajeńskie		52°52'41,9''	15°31'05,7''
8	Kostrzyn n/O		52°35'56,4''	14°39'12,1''
9	Żary		51°38'19,9''	15°08'40,6''
10	Żagań		51°36'53,4''	15°19'11,8''
11	Nowa Sól		51°48'36,3''	15°42'49,5''
12	Świebódzin		52°15'01,2''	15°31'55,4''

13	Sulechów		52°05'09,5''	15°37'32,8''
14	Krosno Odrz.		52°02'50,2''	15°05'54,3''
15	Wschowa		51°48'34,6''	16°19'41,7''
Tereny wiejskie				
1	Pszczew		52°29'33,6''	15°46'40,2''
2	Zwierzyn		52°50'13,2''	15°34'54,5''
3	Stare Kurowo		52°52'18,8''	15°40'14,4''
4	Słońsk		52°33'52,0''	14°48'37,8''
5	Kłodawa		52°47'29,5''	15°12'47,8''
6	Lipki Wielkie		52°43'26,2''	15°32'18,5''
7	Górzycza		52°29'14,5''	14°39'01,2''
8	Świdnica		51°53'27,8''	15°23'26,4''
9	Lipinki		51°50'49,5''	16°04'54,4''
10	Niedoradz		51°51'59,6''	15°39'46,2''
11	Kalsk		52°07'22,6''	15°35'25,5''
12	Bojadła		51°57'19,3''	15°48'55,2''
13	Chichy		51°35'33,6''	15°28'58,7''
14	Lipinki Łużyckie		51°38'26,7''	15°00'18,4''
15	Leśniów Wielki		51°58'57,7''	15°18'35,5''

* punkty, dla których współrzędne geograficzne zostały zmienione

Tabela 4.4.3. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie lubuskim w roku 2015

Lp.	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych *	
			szerokość dd°mm'ss,s"	długość dd°mm'ss,s"
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
1	Gorzów Wlkp.	ul. Sportowa	52°43'56,1"	15°12'43,5"
2	Gorzów Wlkp.	ul. Wróblewskiego 23	52°44'53,9"	15°14'35,4"
3	Gorzów Wlkp.	ul. Szarych Szeregów (rejon ul. Kutrzeby)	52°45'41,0"	15°15'53,2"
4	Gorzów Wlkp.	ul. Dunikowskiego	52°44'12,7"	15°12'46,8"
5	Gorzów Wlkp.	ul. Szwoleżerów (Chłopickiego)	52°45'20,5"	15°14'36,9"
6	Gorzów Wlkp.	ul. Sikorskiego (Estkowskiego, Orłąt Lwowskich - park)	52°43'49,9"	15°13'47,8"
7	Gorzów Wlkp.	ul. Mieszka I (Plac Grunwaldzki)	52°44'21,3"	15°13'58,2"
8	Gorzów Wlkp.	ul. Kochanowskiego	52°44'22,7" *	15°13'10,2" *
9	Zielona Góra	ul. Lisia	51°56'34,8"	15°29'40,8"
10	Zielona Góra	ul. Dąbrowskiego	51°56'43,4"	15°29'51,5"
11	Zielona Góra	ul. Wyspiańskiego	51°56'43,8"	15°31'28,4"
12	Zielona Góra	ul. Zamenhofska	51°56'30,1"	15°31'35,6"

13	Zielona Góra	ul. Wrocławska	51°55'32,3"	15°32'27,7"
14	Zielona Góra	ul. Kraszewskiego	51°55'50,9"	15°30'50,9"
15	Zielona Góra	ul. Sienkiewicza	51°56'01,0"	15°30'46,0"
Pozostałe miasta				
1	Trzciel		52°21'55,7"	15°51'58,4"
2	Cybinka		52°11'48,7"	14°47'25,4"
3	Ośno Lubuskie		52°27'15,1"	14°53'03,0"
4	Rzepin		52°20'37,3"	14°49'32,6"
5	Lubniewice		52°30'31,2 "	15°14'53,0"
6	Dobiegniew		52°57'52,0"	15°45'15,1"
7	Witnica		52°40'12,5"	14°54'08,4"
8	Szprotawa		51°34'20,2"	15°33'10,7"
9	Babimost		51°10'29,4"	15°49'05,5"
10	Zbąszynek		52°15'31,8"	15°49'41,1"
11	Kożuchów		51°44'43,8"	15°35'42,1"
12	Gubin		51°57'36,8"	14°44'35,5"
13	Lubsko		51°47'16,3"	14°57'04,1"
14	Nowogród Bobrzański		51°47'45,2"	15°13'41,1"
15	Kargowa		52°04'41,7"	15°52'58,7"
Tereny wiejskie				
1	Kamień Mały		52°38'43,2"	14°47'14,4"
2	Deszczno		52°40'16,9"	15°18'43,3"
3	Golice		52°26'05,1"	14°39'37,1"
4	Urad		52°14'47,7"	14°42'29,2"
5	Przytoczna		52°34'36,1"	15°40'10,1"
6	Bledzew		52°31'25,1"	15°24'55,3"
7	Gościm		50°52'46,4"	15°42'31,5"
8	Krzeszyce		52°34'57,8"	15°01'32,5"
9	Gościkowo		52°20'55,2"	15°32'41,4"
10	Jemiołów		52°20'55,7"	15°16'41,4"
11	Stypułów		51°43'32,4"	15°33'35,7"
12	Łaz		51°41'32,2"	15°41'32,2"
13	Niwica		51°35'07,7"	14°50'38,0"
14	Przewóz		51°28'52,6"	14°57'14,2"
15	Bytnica		52°08'42,4"	15°09'30,0"

* punkty, dla których współrzędne geograficzne zostały zmienione

WIOŚ prowadzić będzie pomiary kontrolne instalacji emitujących pola elektromagnetyczne poprzez pomiary składowej elektrycznej, składowej magnetycznej oraz gęstości mocy (w zależności od częstotliwości pola elektromagnetycznego). Wyniki z tych pomiarów podlegać będą statystycznemu opracowaniu i będą mogły być wykorzystane do analizy ocen poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

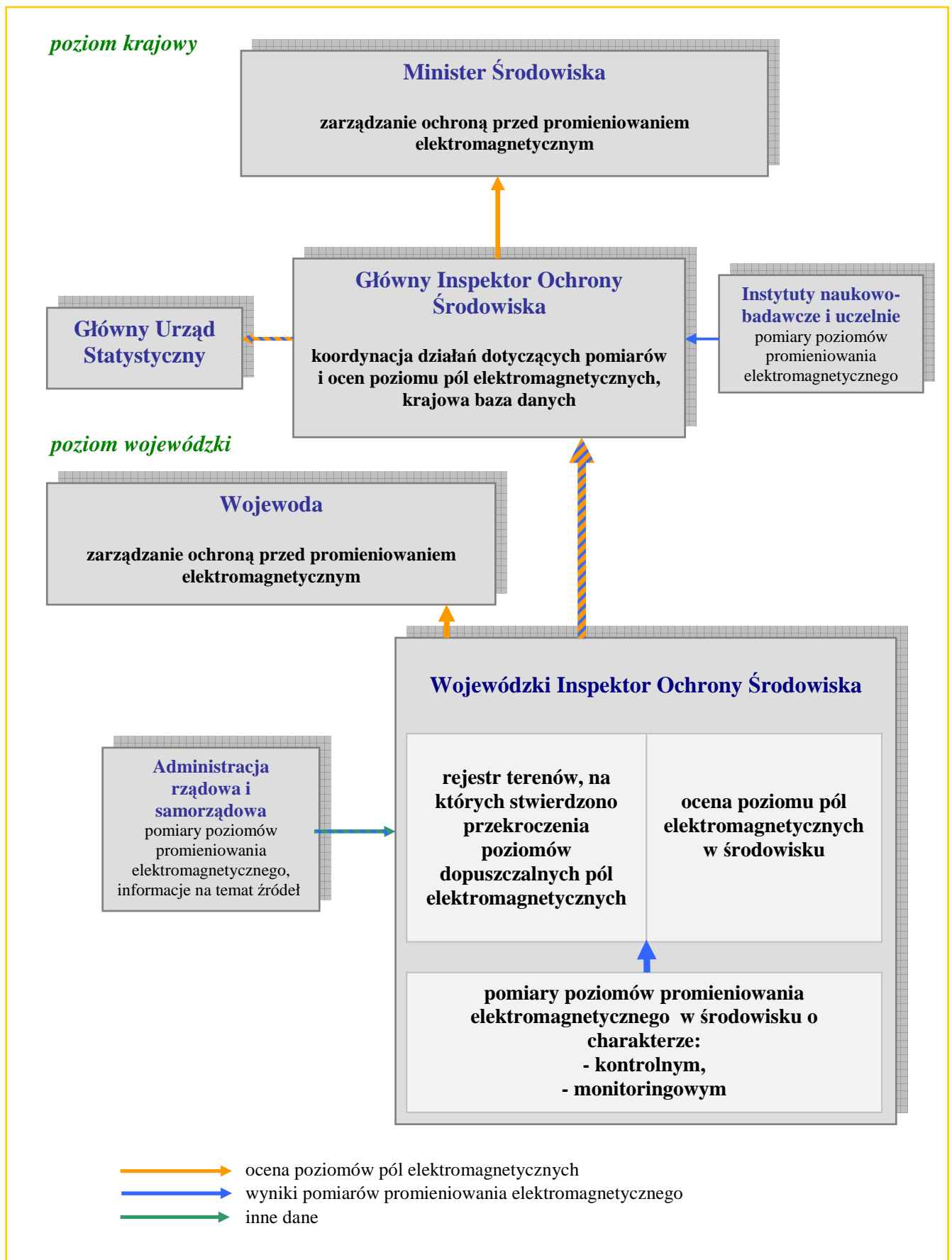
Wyniki pomiarów i ocen uzyskiwane w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Monitoringu Środowiska i kontroli będą sukcesywnie przekazywane do GIOŚ. Oceny zmian poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, zarówno w skali kraju jak i w skali województwa, będą formułowane w oparciu o przekazane przez WIOŚ wyniki pomiarów

monitoringowych poziomów PEM w środowisku, w powiązaniu z informacją o występowaniu źródeł pól elektromagnetycznych oraz będą mogły być uzupełniane o informacje uzyskane w ramach kontroli instalacji i urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne.

W przypadku wystąpienia przekroczeń Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska będzie prowadził aktualizowany corocznie rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności.

Tabela 4.4.4. Pomiary i ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku

Blok		Zadanie	
STAN		Pomiary i ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku	
Podsystem			
Monitoring pól elektromagnetycznych			
Przepisy prawne			
<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) - art. 26; - rozporządzenie MŚ z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883); - rozporządzenie MŚ z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485); rozporządzenie MŚ w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku z 12 listopada 2007 roku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645). 			
Wykonawcy			
Pomiary		Bazy danych	Nadzór i ocena
WIOŚ – monitoring/kontrola		WIOŚ – wprowadzanie danych z pomiarów na poziomie wojewódzkim do bazy danych monitoringu promieniowania niejonizującego – pól elektromagnetycznych	GIOŚ wspólnie z wybraną jednostką naukowo-badawczą
Przekazywanie wyników badań/oceny			
Podmiot przekazujący wyniki	Rodzaj i forma przekazywanych wyników	Częstotliwość przekazywania wyników badań (min.)	Miejsce przekazania wyników
administracja rządowa i samorządowa	- zbiory danych	- jeden raz na rok	WIOŚ
WIOŚ	- zbiory danych wraz z wynikami obliczeń	- jeden raz na rok	GIOŚ
Upowszechnianie wyników			
Podmiot upowszechniający wyniki	Forma upowszechniania informacji wynikowej	Częstotliwość upowszechniania informacji wynikowej (min.)	Odbiorca informacji wynikowej
WIOŚ	- strona internetowa;	- aktualizowanie raz na rok;	administracja rządowa i samorządowa, uczelnie, szkoły, biblioteki, społeczeństwo

Rys. 4.4.1. Schemat przepływu informacji dotyczących poziomu pól elektromagnetycznych

5. Blok – oceny i prognozy

Dane uzyskiwane w wyniku realizacji programów badawczo-pomiarowych PMŚ wymagają odpowiedniego przetworzenia w celu przygotowania czytelnej informacji, która będzie mogła być wykorzystana do wspomagania procesów zarządzania środowiskiem i wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju w oparciu o wiedzę, stosownie do potrzeb dwóch głównych grup użytkowników informacji: ośrodków decyzyjnych oraz społeczeństwa.

W strukturze PMŚ wydzielono w związku z tym odrębny blok – **oceny i prognozy**, w ramach którego, będą wykonywane:

- analizy i oceny stanu poszczególnych elementów środowiska w powiązaniu z czynnikami presji;
- analizy i oceny określonych problemów i zjawisk zachodzących w środowisku;
- prognozy przebiegu zjawisk, głównie w oparciu o analizy trendów, sukcesywnie z wykorzystaniem modelowania,
- analizy i oceny powiązań pomiędzy procesami zachodzącymi w środowisku a społeczno-gospodarczym rozwojem kraju.

Oceny będą dokonywane w różnych skalach przestrzennych i czasowych, zgodnie z wymogami ustawowymi w ujęciu przyczynowo-skutkowym, przede wszystkim na podstawie informacji zgromadzonych w bloku - **stan** oraz bloku – **presje** uzupełnianych informacjami z systemu statystyki publicznej oraz innych źródeł administracyjnych.

W analizach i ocenach wykonywanych na poziomie województwa będzie kontynuowane wdrażanie ocen opartych na modelu D-P-S-I-R (Driving Forces/czynniki sprawcze – Pressures/presje – State/stan – Impact/oddziaływanie – Response/środki przeciwdziałania). Model ten umożliwi nie tylko diagnozę, ale także wskazanie przyczyn istniejącego stanu, tym samym wskazanie możliwych kierunków działań naprawczych. Gromadzone informacje będą mogły być wykorzystywane dla potrzeb związanych z rozwojem regionalnym, przede wszystkim jako podstawa do oceny skutków ekologicznych projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych i funduszy spójności.

Wyniki ocen będą stanowiły podstawę do opracowania krajowych i wojewódzkich raportów o stanie środowiska oraz raportów tematycznych i problemowych. W 2013 roku WIOŚ przygotowuje wsad do części wojewódzkiej *Raportu o stanie środowiska w Polsce w latach 2009-2012* w układzie P-S-R według jednolitego zestawu wskaźników przygotowanego przez GIOŚ. W 2014 r. Główny Inspektor Ochrony Środowiska, realizując ustawowy obowiązek wynikający z art. 25b ustawy z dnia 20 lipca 1991 roku i Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44 poz. 287) opublikuje „*Raport o stanie środowiska w Polsce w latach 2009-2012*”.

W latach 2013-2015 planuje się opracowywanie analiz i ocen w formie:

- kompleksowych raportów o stanie środowiska w województwie lubuskim (planowana częstotliwość opracowywania raz na dwa lata),
- opracowań i raportów tematycznych dotyczących stanu poszczególnych elementów środowiska oraz oddziaływań lub raportów problemowych (m.in. corocznych ocen jakości powietrza),
- informacji o stanie środowiska na terenie powiatów i gmin.

Planuje się, że po zakończeniu realizacji niniejszego programu PMŚ na lata 2013-2015 w 2016 r. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska opracuje kompleksowy raport o stanie środowiska w województwie lubuskim, określając trendy zachodzących zmian w oparciu o model D-P-S-I-R w oparciu o zestaw wskaźników opracowanych przez GIOŚ oraz własnych wskaźników specyficznych dla danego województwa.

Stale rozszerzany będzie zakres tematyczny raportów i opracowań, w szczególności o nowe problemy i zagrożenia środowiskowe. Raporty publikowane będą w ramach serii publikacji „Biblioteki Monitoringu Środowiska” i przekazywane będą nieodpłatnie organom administracji rządowej i samorządowej oraz jako egzemplarze obowiązkowe do sieci bibliotek publicznych i uczelnianych, instytucjom naukowym i innym zainteresowanym odbiorcom.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na bieżąco będzie aktualizować własny serwis internetowy prezentując dokumenty programowe Państwowego Monitoringu Środowiska oraz wyniki pomiarów i oceny opracowane w ramach zadań monitoringowych. WIOŚ będzie kontynuować udostępnianie w rybie on-line wyników ciągłych pomiarów zanieczyszczeń powietrza oraz parametrów meteorologicznych z automatycznych sieci monitoringu zanieczyszczeń powietrza w województwie.

Wyniki ocen, analiz i prognoz, w tym ww. raporty będą udostępniane w formie drukowanej i na stronie internetowej WIOŚ: www.zgora.pios.gov.pl. Prowadzona będzie promocja strony internetowej np. poprzez umieszczanie adresu internetowego na wszelkich rodzaju materiałach informacyjno – promocyjnych.

Ponadto Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska udostępniać będzie informacje o stanie środowiska będące w jego posiadaniu na indywidualny wniosek wszystkim zainteresowanym, realizując obowiązek wskazany w art. 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko(Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

6. System jakości w PMŚ; laboratoria i sieci pomiarowe

Celem systemu jakości w PMŚ jest przede wszystkim zapewnienie odpowiedniej jakości danych o środowisku zarówno w odniesieniu do wyników pomiarów jak i ocen.

Dane o stanie środowiska generowane głównie na podstawie badań wykonywanych w laboratoriach lub automatycznych sieciach monitoringu pełnią ważną rolę w procesach decyzyjnych i sprawozdawczości międzynarodowej w związku z tym zapewnienie wysokiej jakości wyników badań, pomiarów i ocen jest jednym z najważniejszych zadań PMŚ.

Funkcjonujący w Polsce system akredytacji laboratoriów badawczych umożliwia wdrożenie odpowiednich systemów zarządzania ISO/IEC 17025 oraz prowadzenie nadzoru nad ich utrzymaniem. Wdrażanie systemów jakości w laboratoriach oraz sieciach pomiarowych działających w ramach PMŚ ma na celu pozyskiwanie wyników badań wiarygodnych, rzetelnych i użytecznych. W perspektywie lat 2013-2015 bardzo istotnym elementem zapewnienia wymaganej jakości wyników jest ich użyteczność w odniesieniu do wymagań prawnych determinujących parametry jakościowe badań. Bez dotrzymania tych parametrów, zwłaszcza w odniesieniu do granic oznaczalności, wykorzystanie pracy laboratoriów wykonujących badania jakości środowiska dla celów oceny jego stanu nie będzie możliwe.

Dyrektywy UE oraz rozporządzenia krajowe je wypełniające stawiają laboratoria badające stan środowiska przed obowiązkiem wykonywania badań dostosowanych do bardzo restrykcyjnych norm dopuszczających występowanie poszczególnych zanieczyszczeń w środowisku. W związku z powyższym obowiązkiem laboratoriów wykonujących badania na rzecz PMŚ jest zmodyfikowanie systemów zarządzania pod kątem norm lub procedur badawczych tak, aby zakresy oznaczania metodyk badawczych odpowiadały ustanowionym dopuszczalnym wartościom poszczególnych substancji zanieczyszczających w środowisku.

Do tego celu niezbędne będzie pełne wdrożenie nowej aparatury badawczo – pomiarowej oraz właściwych metodyk badawczych, a także zadbanie o to, aby w przypadku wszystkich stosowanych metod analizy minimalne kryteria w zakresie wyników opierały się na niepewności pomiaru określonej prawem, a jeżeli niepewność nie jest określona, na niepewności równej lub mniejszej 50%, szacowanej na poziomie odpowiednich norm jakości środowiska, zaś granica oznaczalności była równa wartości 30% odnośnych norm jakości środowiska lub mniejsza od tej wartości. Zasady te powinny odnosić się do oznaczeń wykonywanych w laboratoriach zarówno w próbkach wód jak i pyłów.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska będzie wspomagał dalsze wdrażanie i utrzymanie jakości poprzez organizowanie szkoleń specjalistycznych, badań biegłości oraz badań porównawczych dla laboratoriów i sieci pomiarowych. W miarę możliwości finansowych działania te będą obejmować nie tylko WIOŚ, ale również inne instytucje wykonujące badania i pomiary w ramach PMS.

Jednocześnie w miarę dostępności środków w oparciu o bieżącą analizę potrzeb uzupełniane będzie wyposażenie pomiarowe WIOŚ.

Laboratoria WIOŚ starają się sukcesywnie dostosowywać do nowych wymagań prawnych w zakresie jakości uzyskiwanych wyników. Planują sukcesywnie rozszerzać zakresy badań poprzez wdrażanie nowych metod badawczych tak, aby uwzględnić nowe wskaźniki, a większość nowych oznaczeń dostosować do norm dopuszczających występowanie danego wskaźnika w środowisku

Laboratoria planują kontynuowanie badań porównawczych, badań biegłości, prowadzenie kontroli jakości badań z zastosowaniem certyfikowanych wzorców analitycznych oraz materiałów referencyjnych, w tym również matrycowych, w miarę możliwości dla wszystkich badanych wskaźników zanieczyszczeń. Planowany jest udział pracowników w szkoleniach zewnętrznych organizowanych przez GIOŚ, jak i zakupionych w ramach środków własnych oraz w szkoleniach wewnętrznych.

6.1. System jakości w monitoringu powietrza

Zgodnie z wymaganiami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) za zapewnienie prawidłowości działania systemu zarządzania w sieciach monitoringu powietrza, akceptację systemów pomiarowych, koordynację programów zapewnienia jakości w Polsce odpowiedzialne jest, powołane do życia w roku 2011 w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska, Krajowe Laboratorium Referencyjne i Wzorcujące (KLRiW) z siedzibą w Krakowie.

W latach 2013-2015 KLRiW, dbając o zapewnienie odpowiedniej jakości wyników pomiarów powietrza oraz zapewnienie łańcucha spójności pomiarowej, przeprowadzać będzie:

- co dwa lata porównania międzylaboratoryjne analizatorów gazowych (SO₂, NO-NO₂, CO, O₃, benzenu);
- co dwa lata badania porównawcze dla poborników pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5},
- raz na trzy lata kalibracje analizatorów i sprawdzenie układów poboru prób na każdej stacji monitoringu.

Laboratoria WIOŚ w Zielonej Górze będą mogły korzystać z możliwości kalibracji poszczególnych analizatorów np. po awariach, sprawdzeń butli z mieszaninami gazowymi w KLRiW. W latach objętych niniejszym programem PMS, KLRiW przeprowadzi badania

równoważności metod w pomiarach pyłu P M10 i PM2,5. Laboratoria WIOŚ w celu zapewnią odpowiednią jakość na poziomie sieci pomiarowej zachowują spójność pomiarową poprzez m.in. nawiązywanie wzorców do źródeł wyższego rzędu, wykonywanie kalibracji, wykonywanie okresowych sprawdzeń.

W celu zapewnienia wysokiej jakości pomiarów i analiz GIOŚ w latach 2013-2014 będzie kontynuował realizację projektu finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014, w ramach którego wzmocniony zostanie m. in. potencjał techniczny Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska poprzez zakup urządzeń pomiarowych do monitorowania jakości powietrza, jak również opracowana zostanie koncepcja optymalizacji/modernizacji sieci pomiarowych oraz doskonalone będą procedury QA/QC w szczególności w odniesieniu do pomiarów pyłu PM10 i PM2,5 oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe.

Do zadań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze należeć będzie wdrożenie i przestrzeganie systemu zarządzania w sieciach monitoringu jakości powietrza, uczestnictwo w porównaniach międzylaboratoryjnych i akcjach organizowanych przez KLRiW, a przede wszystkim dbałość o prawidłową jakość danych i ocen wytwarzanych w ramach Państwowego Monitoringu Powietrza.

6.2. System jakości w monitoringu wód

Planowane jest wdrożenie w roku 2013 ostatnich brakujących metodyk do badań i ocen elementów biologicznych w poszczególnych kategoriach wód. Laboratoria WIOŚ planują sukcesywne wdrażanie nowych metod badawczych (w szczególności metod badań elementów biologicznych i substancji niebezpiecznych) oraz udział w badaniach porównawczych, badaniach biegiłości i prowadzenie kontroli jakości badań. Ponadto wdrażane będą nowe wytyczne do monitoringu wód powierzchniowych, obejmujące takie elementy jak metodyki referencyjne do właściwego wyboru lokalizacji punktów pomiarowych, przypisywania odpowiednich programów monitoringu, poboru i analizy wskaźników dla wszystkich elementów stanu wód, gromadzenia i przechowywania danych oraz do klasyfikacji i oceny stany wód na podstawie prowadzonych pomiarów, zarówno na poziomie regionalnym jak i krajowym, ze szczególnym uwzględnieniem roli eksperckiej przy interpretacji wyników elementów biologicznych (szacowanie poziomu ufności) oraz stosowania zapisów zał. 7.XVII.1 i 4 lub zał. 8.XXIV.1 i 4 rozporządzenia MŚ w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1545). W zależności od dostępności środków finansowych laboratoria WIOŚ będą się starały uzyskać akredytację dla elementów biologicznych (makrofity, fitobentos).

W celu wzmocnienia wiarygodności wyników uzyskiwanych z realizacji programu monitoringu wód wdrożone zostaną zasady zapewnienia jakości pomiarów i badań, określone w paragrafie 18 rozporządzenia MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550).

6.3. System jakości w monitoringu hałasu

W latach 2013-2015 planowana jest kontynuacja działań związanych z zapewnieniem jakości w monitoringu hałasu poprzez udział w corocznych badaniach międzylaboratoryjnych organizowane dla zespołów pomiarowych. Program międzylaboratoryjnych badań porównawczych realizowany będzie w oparciu o badania biegiłości i porównywalności,

zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17043:2011 „Ocena zgodności - Ogólne wymagania dotyczące badania biegłości”.

6.4. System jakości w monitoringu pól elektromagnetycznych

W latach 2013-2015 planowana jest kontynuacja działań związanych z zapewnieniem jakości w monitoringu pól elektromagnetycznych w środowisku i co za tym idzie wiarygodności wyników, a docelowo ocen i prognoz dotyczących zmian poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, w związku z tym w latach 2013-2015 kontynuowany będzie proces akredytacji laboratoriów WIOŚ w tym zakresie.

Kolejnym elementem w utrzymaniu wysokiej jakości pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku będzie udział w organizowanych przez GIOŚ w latach 2013-2015 międzylaboratoryjnych badaniach porównawczych oraz szkoleniach dla pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych i opracowania wyników.

7. System baz danych i prezentacji informacji PMŚ

7.1. Bazy danych PMŚ w ramach SI Ekoinfonet

System Informatyczny Ekoinfonet ma za zadanie wspomagać rejestrację, gromadzenie, przetwarzanie, sprawozdawczość i szeroko pojętą analizę danych odnoszących się do monitorowania stanu jakości poszczególnych elementów środowiska.

Zgodnie z zapisami art. 28h ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późn. zm.) za pomocą systemu Ekoinfonet są zbierane, przechowywane, przetwarzane i udostępniane dane dotyczące przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska, uzyskiwane w trakcie realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1. ww. ustawy. Jednocześnie na podstawie art. 28h ust. 4 Minister właściwy do spraw środowiska określi w drodze rozporządzenia zakres, sposób oraz tryb zbierania i udostępniania danych w systemie informatycznym IOŚ.

W systemie zbierania i archiwizacji danych PMŚ w ramach SI EKOINFONET będą znajdować się „tematyczne” bazy danych, w których zarejestrowane będą dane zbierane w jednostkach IOŚ. Bazy danych utworzą Krajowe Repozytorium Danych o Stanie i Ochronie Środowiska (Krajowe Repozytorium). W zakresie następujących podsystemów:

- monitoringu powietrza atmosferycznego,
- monitoringu wód powierzchniowych,
- monitoringu hałasu,
- monitoringu promieniowania niejonizującego – pól elektromagnetycznych

Głównymi użytkownikami będą wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, funkcjonujący w systemie, jako operatorzy i administratorzy wojewódzcy oraz Główny Inspektorat Ochrony Środowiska jako administrator krajowy. W zależności od podsystemu tematycznego będzie on zawierał m.in.: wyniki z pomiarów automatycznych, manualnych i pasywnych, metainformacje dotyczące systemów pomiarowych (sieci, stacji i stanowisk) oraz informacje o stosowanych metodykach i instrumentach pomiarowych. Tematyczne bazy danych będą zawierały również zestawy danych słownikowych, zarządzanych przez Administratorów Krajowych Podsystemów, które będą wspólne i udostępnione do

korzystania dla wszystkich baz wojewódzkich oraz moduły do analiz, weryfikacji i zarządzania danymi.

Istotnym zadaniem systemu jest przetwarzanie danych poprzez aplikacje pomocnicze oraz hurtownię danych, wszystkich danych zgromadzonych w bazach należących do repozytorium. Aplikacje zostaną wykorzystane np. na potrzeby dokonywania zestawień i analiz opartych na zasobach repozytorium oraz obliczania określonych parametrów statystycznych. Wyniki wybranych analiz i agregacji danych zapisywane będą w podhurtowniach tematycznych.

W ramach poszczególnych podsystemów funkcjonować będzie między innymi moduł eksportu danych służący do zarządzania różnego typu eksportami informacji zgromadzonych w repozytorium.

W zakresie udostępniania informacji system będzie realizował zadania związane z generowaniem odpowiednich raportów/zestawień danych na potrzeby różnych użytkowników systemu, w szczególności GIOŚ i WIOŚ oraz innych organów administracji publicznej, instytucji i społeczeństwa. Docelowo informacja z systemu Ekoinfonet dla społeczeństwa prezentowana będzie poprzez Portal i Geoportal Inspekcji Ochrony Środowiska zasilany danymi z Hurtowni Danych i systemów GIS lub bezpośrednio z Krajowego Repozytorium.

W zakresie systemu baz danych PMS w pierwszej kolejności głównym działaniem do wykonania w ramach SI Ekoinfonet będzie wdrożenie i walidacja systemu w części dotyczącej czterech ważnych podsystemów: JPOAT, JWODA, EHAŁAS i JELMAG, m.in. w oparciu o dane zasilające system w czasie rzeczywistym. Ważnym elementem w procesie walidacji poszczególnych podsystemów będzie również sprawdzenie wydajności pracy systemu.

Docelowo system SI Ekoinfonet obejmie wszystkie pozostałe podsystemy monitoringu, które funkcjonują w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Obecnie spośród funkcjonujących w WIOŚ baz monitoringowych jedynie baza JPOAT gromadząca dane o jakości powietrza nosi znamiona bazy systemowej. Wojewódzka baza danych o jakości powietrza JPOAT zlokalizowana jest na serwerze bazodanowym usytuowanym w WIOŚ i posiada połączenie zarówno z bazą danych XR zbierającą dane wyjściowe z automatycznych stacji pomiarowych zanieczyszczeń powietrza, jak i z bazą krajową JPOAT zlokalizowaną na serwerze w GIOŚ. Baza ta umożliwia również gromadzenie danych ze stacji manualnych. Zweryfikowane dane pomiarowe z bazy wojewódzkiej cyklicznie przesyłane są do bazy krajowej, a stamtąd do europejskiej sieci AIRBASE.

Planuje się kontynuację uczestnictwa WIOŚ w europejskiej sieci Ozoneweb poprzez bezpośredni przesył danych o stężeniach ozonu z serwera WIOŚ.

W latach 2013-2015 w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Zielonej Górze planuje się kontynuację gromadzenia wyników badań wód powierzchniowych w dotychczasowej formie, do momentu wdrożenia w Inspekcji Ochrony Środowiska nowej bazy monitoringu wód powierzchniowych. Aktualnie wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych gromadzone są w WIOŚ w postaci sprawozdań z badań i przekazywane raz w roku do GIOŚ, wraz z danymi o źródłach PEM, w formie zgodnej z rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. nr 221 poz. 1645), natomiast wyniki pomiarów hałasu gromadzone są i przekazywane do GIOŚ przy pomocy bazy danych „Ochrona przed hałasem” (OPH). WIOŚ będzie współdziałał z GIOŚ przy wdrażaniu systemu

informatycznego Ekoinfonet w zakresie m.in. wdrażania baz JTPOAT, JWODA, JELMAG i EHAŁAS.

7.2. Prezentacja informacji PMŚ w formie przestrzennej

Celem priorytetowym w procesie udostępniania informacji o środowisku staje się prezentacja danych w formie przestrzennej. Kluczowe znaczenie dla procesu standaryzowania informacji przestrzennej miało przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę w dniu 14 marca 2007 r. dyrektywy 2007/2/WE ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie „INfrastructure for SPatial InfoRmation in Europe” (INSPIRE) (Dz. Urz. UE L 108, 25.04.2007, str. 1).

Na potrzeby dostosowania się do zaleceń standaryzacyjnych ww. dyrektywy, w przypadku punktów wchodzących w skład poszczególnych podsystemów sieci PMŚ, wprowadza się w strukturze baz tematycznych jednolity zapis danych przestrzennych, tj. współrzędne geograficzne oraz współrzędne prostokątne płaskie odpowiadające konkretnemu układowi współrzędnych oraz wprowadza się do charakterystyki punktów pomiarowo-kontrolnych dane dotyczące wyposażenia badawczo-pomiarowego. Ponadto, w systemie baz danych PMŚ w ramach SI Ekoinfonet rejestruje się dane przestrzenne z możliwością przeliczania pomiędzy różnymi układami współrzędnych (np. ETRS89, WGS84, PUWG1992, PUWG2000), jak również uwzględnia się stosowanie m.in. formatu XML.

Obecnie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wykorzystuje Geograficzny System Informacji (GIS) głównie w procesie tworzenia sieci pomiarowych, realizując obowiązek jednolitego zapisu przestrzennego danych dotyczących punktów pomiarowych. Powstają cyfrowe mapy z lokalizacją punktów pomiarowo-kontrolnych sieci monitoringu powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych.

Planuje się szersze wykorzystanie Geograficznego Systemu Informacji (GIS) do wizualizacji stanu poszczególnych komponentów środowiska, m.in. poprzez utworzenie nowych, specjalistycznych stanowisk komputerowych. Planuje się także udział pracowników WIOŚ w szkoleniach organizowanych centralnie z zakresu wykorzystania systemów informacji geograficznej (GIS) do realizacji zadań PMŚ.

WIOŚ będzie dążył do standaryzacji informacji przestrzennej, zgodnie z prawodawstwem krajowym i aktami wykonawczymi KE do dyrektywy 2007/2/WE ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie (INSPIRE).

Wyniki ocen, analiz i prognoz, w tym raporty o stanie środowiska, będą udostępniane w formie drukowanej lub elektronicznej i na stronach internetowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Kontynuowana będzie prezentacja wszelkich informacji wytwarzanych w ramach PMŚ (programów, analiz i ocen oraz opracowań) na stronach internetowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze. Celowa wydaje się przebudowa strony internetowej Inspektoratu celem umożliwienia lepszej wizualizacji danych.

8. Uwarunkowania finansowe realizacji programu PMŚ

Realizacja niniejszego Programu PMŚ jest uwarunkowana dostępnością środków finansowych. Koszty Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w zakresie zadań PMŚ są związane z:

- obsługą automatycznych sieci monitoringu powietrza, poborem prób i wykonywaniem analiz laboratoryjnych w zakresie zanieczyszczeń powietrza i wód, pomiarami hałasu i promieniowania elektromagnetycznego, wdrażaniem nowych elementów systemów oceny jakości poszczególnych komponentów środowiska, projektowaniem i uruchamianiem nowych stanowisk pomiarowych;
- prowadzeniem baz danych, przetwarzaniem danych i wykonywaniem ocen stanu poszczególnych komponentów środowiska na poziomie wojewódzkim i lokalnym, opracowywaniem i przekazywaniem do GIOŚ i innych odbiorców danych i raportów dla potrzeb sprawozdawczości krajowej i wspólnotowej, informowaniem organów administracji publicznej i społeczeństwa o stanie środowiska za pomocą różnych form przekazu;
- wykonywaniem na szczeblu wojewódzkim zadań niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań PMŚ, w tym prac na rzecz zapewnienia jakości pomiarów i ocen jakości powietrza, wód oraz hałasu i promieniowania elektromagnetycznego, zakupów sprzętu pomiarowego i aparatury laboratoryjnej, materiałów eksploatacyjnych, zapewnienia zdalnej łączności ze stacjami pomiarowymi oraz transportem prób i ubezpieczeniem stacji pomiarowych i ich kosztów bieżących;
- udziałem pracowników WIOŚ w szkoleniach specjalistycznych, interkalibracjach, badaniach równoważności i biegłości organizowanych przez GIOŚ, instytuty naukowe oraz inne jednostki pracujące na rzecz PMŚ.

Koszty realizacji zadań PMŚ obejmują zarówno koszty nieinwestycyjne jak i środki inwestycyjne wydatkowane głównie na modernizację lub zakup stacji monitoringowych, aparatury pomiarowej i laboratoryjnej oraz dostosowanie infrastruktury laboratoriów do wymaganych standardów.

Źródłem finansowania zadań PMŚ były, w przypadku województwa lubuskiego, głównie środki budżetowe Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, których dysponentem II stopnia jest wojewoda oraz środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska przekazywane od 2011 roku za pośrednictwem rezerwy budżetu państwa, a także środki z budżetu samorządów, środki z dochodów własnych, środki NFOŚiGW oraz środki z Regionalnych Programów Operacyjnych;

W „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego na lata 2013-2015” przewidziano kontynuację większości dotychczasowych zadań i jednocześnie zaplanowano realizację nowych zadań wynikających z konieczności wdrożenia do polskiego systemu monitoringu nowych wymagań unijnych, w szczególności uwzględnienia w monitoringu wód zwiększonej powierzchni obszarów szczególnie chronionych.

W odniesieniu do monitoringu powietrza w latach 2013-2014 GIOŚ będzie realizował projekt finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014, w ramach którego, planowane jest wzmocnienie m. in. potencjału technicznego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska poprzez zakup urządzeń pomiarowych do monitorowania jakości powietrza. Realizowane będą również zadania mające na celu wzmocnienie systemu oceny jakości powietrza poprzez optymalizację systemu pomiarów i ocen oraz wzmocnienie ocen modelowaniem matematycznym przestrzennego rozkładu zanieczyszczeń.

Brak odpowiedniego poziomu finansowania zadań Państwowego Monitoringu Środowiska ze środków budżetu Państwa powodował i powoduje konieczność ubiegania się przez GIOŚ i WIOŚ o środki funduszy celowych oraz poszukiwania innych dodatkowych źródeł finansowania. Istniejący system finansowania realizacji PMŚ, wymagający corocznego aplikowania (z niepewnym skutkiem) o część środków finansowych, nie zapewnia

terminowego i pełnego pokrycia kosztów PMŚ oraz stwarza zagrożenie dla ciągłości badań monitoringowych.

Programu PMŚ na lata 2013-2015 realizowany będzie w oparciu o wdrażany budżet zadaniowy. Stopień wykonania zaplanowanych zadań będzie zależał od dostępności i możliwości pozyskania w odpowiednim czasie środków finansowych, tak aby możliwe było prowadzenie badań monitoringowych zgodnie z określonym kalendarzem prac. W sytuacji deficytu środków konieczne będzie dokonywanie adekwatnego wyboru zadań do wykonania.

Załącznik 1

Tabela 4.2.1.1.1 Zestawienie programów monitoringu realizowanych w okresie 2013-2015 w jednolitych częściach wód rzecznych

Tabela 4.2.1.1.2 Punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu rzek

Tabela 4.2.1.2.1 Zestawienie programów monitoringu realizowanych w okresie 2013-2015 w jednolitych częściach wód jezior oraz jezior i innych zbiorników naturalnych uznanych za silnie zmienione części wód

Tabela 4.2.1.2.2 Punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu jezior

Wykaz tabel załączonych dodatkowo – wyłącznie w wersji elektronicznej (na CD):

Tabela 4.2.1.1.3 Szczegółowy zakres badań rzek w roku 2013

Tabela 4.2.1.1.4 Szczegółowy zakres badań rzek w roku 2014

Tabela 4.2.1.1.5 Szczegółowy zakres badań rzek w roku 2015

Tabela 4.2.1.2.3 Szczegółowy zakres badań jezior w roku 2013

Tabela 4.2.1.2.4 Szczegółowy zakres badań jezior w roku 2014

Tabela 4.2.1.2.5 Szczegółowy zakres badań jezior w roku 2015

Tabela 4.2.1.1.1 Zestawienie programów monitoringu realizowanych w okresie 2013-2015 w jednolitych częściach wód rzecznych

Rok		Całkowita liczba ppk lub jcw ¹⁾	Kod realizowanego programu										
			Punkty reprezentatywne ²⁾		Punkty monitorowania obszarów chronionych							Punkty monit. badawczego	
			MD	MO	MOPI	MORE	MORY	MORO	MOEU	MDNA	MONA	MB	MBIN
2013	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód naturalne)	21	8	18	1				12	6	2	3	1
	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód sztuczne i silnie zmienione)	17	6	16					13	6	9	3	
	Liczba monitorowanych jcw	37	14	34	1				25	12	11	5	1
	Liczba jcw ocenianych ³⁾	37	34									5	
2014	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód naturalne)	21	7	17	1				10	7	3	3	1
	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód sztuczne i silnie zmienione)	21	5	19					18	5	6	3	
	Liczba monitorowanych jcw	41	12	36	1				28	12	9	5	1
	Liczba jcw ocenianych ³⁾	41	36									5	
2015	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód naturalne)	25	5	22	1				12	5	4	3	1
	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód sztuczne i silnie zmienione)	19	10	16					8	10	5	3	
	Liczba monitorowanych jcw	42	15	38	1				19	15	9	5	1
	Liczba jcw ocenianych ³⁾	42	38									5	
Całkowita liczba ppk objętych danym programem monitoringiem⁴⁾			41	103	1				73	39	29	6	1
Całkowita liczba monitorowanych jcw⁵⁾			41	103	1				72	39	29	5	1
Całkowita liczba ocenianych jcw⁵⁾			106								5		

¹⁾ Całkowita liczba ppk lub jcw jest liczbą lokalizacji ppk monitoringu lub monitorowanych jcw w danym roku i może się różnić od sumy punktów / jcw objętych poszczególnymi programami monitoringu.

²⁾ W tym punkty wymiany informacji pomiędzy PC UE

³⁾ Liczba jcw ocenianych na podstawie MD (w tym MDNA) lub MO (w tym MONA); liczbę jcw ocenianych na podstawie MB należy podać osobno w wierszu dla kolumn M i N. W przypadku obszarów chronionych liczba jcw oznacza liczbę jcw, w których oceniano spełnianie wymagań dla odpowiedniego obszaru chronionego.

⁴⁾ Całkowita liczba ppk jest liczbą ppk objętych w latach 2013-2015 danym programem monitoringiem i może się różnić od liczby ppk objętych tym programem w poszczególnych latach.

⁵⁾ Całkowita liczba jcw jest odpowiednio liczbą jcw monitorowanych i ocenianych w latach 2013-2015 i może się różnić od sumy jcw monitorowanych i ocenianych w poszczególnych latach.

Tabela 4.2.1.2.1 Zestawienie programów monitoringu realizowanych w okresie 2013-2015 w jednolitych częściach wód jezior oraz jezior i innych zbiorników naturalnych uznanych za silnie zmienione części wód

Rok	Całkowita liczba ppk lub jcw ¹⁾	Kod realizowanego programu										
		Punkty reprezentatywne ²⁾		Punkty monitorowania obszarów chronionych								Punkty monit. badawczego
		MD	MO	MOPI	MORE	MORY	MORO	MOEU	MDNA	MONA	MB	
2013	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód naturalne)	20	17	19		1			6	9	9	
	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód sztuczne i silnie zmienione)											
	Liczba monitorowanych jcw	20	17	19		1			6	9	9	
	Liczba jcw ocenianych ³⁾	20	20			1			6	9	9	
2014	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód naturalne)	17	14	15		1			10	9	10	
	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód sztuczne i silnie zmienione)	2		2					2		2	
	Liczba monitorowanych jcw	19	14	17		1			12	9	12	
	Liczba jcw ocenianych ³⁾	19	19			1			12	9	12	
2015	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód naturalne)	20	12	19		2			14	9	14	
	Liczba ppk objętych monitoringiem (jednolite części wód sztuczne i silnie zmienione)	1	1	1					1	1	1	
	Liczba monitorowanych jcw	21	13	20		2			15	10	15	
	Liczba jcw ocenianych ³⁾	21	21			2			15	10	15	
Całkowita liczba ppk objętych danym programem monitoringiem⁴⁾			40	56		4			33	28	36	
Całkowita liczba monitorowanych jcw⁵⁾			40	56		4			33	28	36	
Całkowita liczba ocenianych jcw⁵⁾			56			4			33	28	36	
¹⁾ Całkowita liczba ppk lub jcw jest liczbą lokalizacji ppk monitoringu lub monitorowanych jcw w danym roku i może się różnić od sumy punktów / jcw objętych poszczególnymi programami monitoringu.												
²⁾ W tym punkty reperowe.												
³⁾ Liczba jcw ocenianych na podstawie MD (w tym MDNA) lub MO (w tym MONA); liczbę jcw ocenianych na podstawie MB należy podać osobno w wierszu dla kolumny M. W przypadku obszarów chronionych liczba jcw oznacza liczbę jcw, w których oceniano spełnianie wymagań dla odpowiedniego obszaru chronionego.												
⁴⁾ Całkowita liczba ppk jest liczbą ppk objętych w latach 2013-2015 danym programem monitoringu i może się różnić od liczby ppk objętych tym programem w poszczególnych latach.												
⁵⁾ Całkowita liczba jcw jest odpowiednio liczbą jcw monitorowanych i ocenianych w latach 2013-2015 i może się różnić od sumy jcw monitorowanych i ocenianych w poszczególnych latach.												